

Izbite vsak
četnik. —
Cena vsak je
K 10.— za
letno. — (Za
Nemčije K
12.— za
Ameriko in druge tuje države K 10.—)
— Poravnane številke se prodajo po
30 vtičev.

DOMOLJUB

Spiz in de-
plat se prod-
ljajo: Ured-
ništvo „Do-
moljuba“,
Ljubljana, -
Kopitarjeva
ulica. — Naročitna, reklamne in te-
stirne pa: Upravitelja „Domoljuba“,
Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKÉ ZVEZE : :

Nasilja proti samoupravi občin.

Ljudstvo, čuj! Podlaga Tvoji svobodi je samouprava, ki jo izvršuješ v občinah. To je Tvoje pravo, ki ga moraš čuvati kakor punčico svojega očesa. Samo si voliš može svojega zaupanja, njim izročiš javno službo za občinske posle, njim zaupaš blagor svoje občine. Dobro se zavedaš, da si jih Ti postavilo, in da jih boš tudi Ti odstavilo pri volitvah, ako niso po Tvoji volji vršili svojega poslovanja. Javna oblast ima sveto dolžnost, da čuva samoupravo občin. To ji veleva zakon, to ji veleva tudi spoštovanje, ki ga mora imeti do samouprave ljudstva. Kdor samevoljno krši samoupravo občin, se pregreši proti najsvetejši pravici ljudstva. Kaj naj rečemo, če se da kdo v teh temeljnih svobodskih ljudestva voditi strankarski strasti ali pa prisluškuje zagrizenim strankarskim zvočnikom in potem odreja svoje ukrepe! S tem uvaja v ljudstvo javno nezaupanje in podira temelje zdrave uprave. Javna oblast ima le tedaj pravico ukiniti samoupravo občin, če se je občinski zastop grobo pregrešil proti zakonu.

In sedaj čujte, kako si mislijo to samoupravo naši liberalci in z njim v bratskem objemu združeni »samostojneži«. Tajništvo liberalne stranke hiti naznanjat svojim organizacijam vest, da je odličen pristaš liberalne stranke postal predsednik dež. vlade v Ljubljani. Takoj za tem oznanilom pa že kaže svoje kopito. »Sedaj« si misli, »je čas, da ukinemo samoupravo vseh občin, kjer vladajo pristaši SLS. Naš odličen pristaš svobodomislec dr. Žerjav nam bo že pomagal.« V tej zavesti kliče svojim pristašem: »Opozorjamo naše kraje organizacije, naj naznanijo vse

svoje pritožbe glede občinskih odborov.« Seveda pridejo tukaj v poštev samo »klerikalni« občinski odbori.

Poziv je našel poslušna ušesa. Šest mož iz občine D. M. v Polju je prišlo k sedanjemu predsedniku dež. vlade, dr. Žerjavu, in so se pritožili proti občinskemu odboru, ker ni njim, samostojnežem po godu. Dr. Žerjav jih je seveda poslušal in v veliki skrbi in ljubezni do samouprave ljudstva takoj razpustil občinski odbor. Pripomnil je seveda tudi — to je menda utemeljevanje — da v celji občini ni več kot kakih deset klerikalcev. No, dr. Žerjav ni bil na nedeljskem našem shodu, ko je bila nabitno polna dvorana samih klerikalcev. Sedaj se torej meri samoupravo občin po tem, ali je občinski odbor v klerikalnih rokah ali ne. Ni več merodajno to, ali so občinski posli v redu, ali se drže odborniki občinskega zakona, merodajno je to, da pride šest samostojnežev k dr. Žerjavu.

Ljudstvo, čuj dalje! Pri seštevanju se je župan vstel za nekaj kronic, pa ne v škodo blagajne, ampak v lastno škodo. Prostovoljno je kar kratkoma vplačal navidezni primanjkljaj okroglo 400 K. Zahteval je deželnega občinskega revizorja. Prišel je, natančno revidiral vse občinsko poslovanje, našel vse v redu, konstatiral je mogel le par napak v seštevanju. Konstatiral je, da se je seštevanje izvršilo le v škodo župana in mu je vrnil že vplačanih 400 K.

Torej takih napak v občinskem poslovanju ni bilo, da bi bil kakršnikoli vzrok za razpust. Vse je bilo v redu. Ampak občinski odbor v D. M. v Polju je pa vendar razpuščen. Ljudstvo, ali razumeš znamenje časa? Ljudstvo, kje je Tvoja samouprava?

orožje, ki naj nadomešča stvarne razloge? Tako početje se samo po sebi obsoja. Naši ljudje tega ne bodo trpeli in to orožje pri njih tudi ne bo zaleglo. Dokaz za to sta oba shoda, ki sta se kljub razgrajanju nasprotnikov sijajno izvršila. — Mimogrede bodi povedano, da so na obeh shodih zbrani kmetje enoglasno izrekli nezaupnico dr. Žerjavu in njegovi vladi. — Naše ljudi sta le bolj vnela za stvar Kmetjskih Zvez. Saj je to tudi naravno. Ali naj gredo med ljudi, ki razodevajo tolikšno podivjanost nasilnost in surovost?

Naši kmetje so tudi takoj na shodu na to surovost krepko odgovarjali: »To je izobrazba samostojnih kmetov!« »Ne pustite govoriti, ker se bojite resnice.« »Ali vam ni sram? Sedaj vemo, pri čem da smo.«

Na shodu sem obljubil tudi nasprotnikom pristo besedo. Predsednik jim je čelo ponudil, naj oni najprej govorijo, mi jih bomo pa mirno poslušali. Toda, ko je bilo treba govoriti, so se pa potuhneli, psovali in preklinjali. Mi smo v demokratični državi, zato zahtevamo politično prostost na shodih, v govoru in na zborovanju. Par nasprotnih nahujskanih kričačev nam ne bo motilo naših zborovanj. Nasprotnne stranke bi pa v dolgi dobi ustavnega parlamentarnega življenja svoje pristaše pač že lahko toliko vzgojile, da bi jim vcepile vsaj temeljna, najenostavnejša načela demokracizma.

Navzoč sem bil pred tednom na velikem shodu hrvaških kmetov. Na shodu so bili navzoči tudi naši nasprotniki, Radičevci, a so se obnašali povsem dostojno. Pri nas pa je liberalizem tako podivjal svoje pristaše, da so izgubili vsako politično dostojnost in je njihovo najboljše orožje: surovost in pest.

Janez Brodar,
načelnik Jug. Kmetjske Zveze in poslanec.

Nekaj doneskov k strankarskemu položaju.

Zadnje tri tedne je priredila Jugoslovanska Kmetjska Zveza 60 shodov. Vsi shodi so bili dobro obiskani, na nekaterih je bilo celo število zborovalcev izredno veliko. Na zborovanjih je vladalo veliko ogorčenje nad nedemokratičnim in policijskim načinom vladanja v državi, posebno pa pri nas v Sloveniji. Vlada naj razumeva znamenja časa in si dobro premisli staro resnico: Vsak pritisk rodi odpor. In odpor bo tem hujski, ko ljudstvo vidi, da hočejo nekateri oblastniki v dobi demokracizma, splošnega

Divjanje „samostojnih kmetov“.

Preteklo nedeljo in ponedeljek sem imel shoda v št. Jerneju in Kostanjevici na Dolenskem. Na shod je prišlo tudi nekaj samostojnih kmetov, med njimi večina mladih fantov, ki so uganjali na shodih surovost, ki jih mora obsojati vsak pošten človek. Izzivali so na pretep in pobijanje. Kam pridemo, če se bodo v politični boji vpeljavale manire, kakor sem jih jaz do-

živel v št. Jerneju po shodu. Ko sem se mirno razgovarjal z nekimi samostojnim kmetom, me je obkolila množica večinoma mladih ljudi, ki so začeli hujskati na pretep. »Sunj ga no, hudičala!«, »Pri moji duši, udari ga no, hudičala!«, »Farji so naredili vojsko!« Takih in enakih groženj je kar šumelo okrog mene. Vsi so bili tudi že pripravljani na dejanski napad. Enako je bilo tudi v Kostanjevici. Hujskarije in obrekovanja rodijo že svoje sadove. Ali naj bo to politična vzgoja, ki jo vceplja ljudem nova stranka? Ali naj postane nasilje politično

pomanjkanja in velikega ljudskega trpljenja samovoljno brez ljudstva in proti ljudstvu vladati. Ni jim sveta ne samouprava ljudstva, ne sklenjeni ustavno potrjeni dogovori, ne volja in potrebe ljudstva. V dobi vseobče druginje in pomanjkanja, ko vidimo po mestih zopet cele procesije revnega ljudstva čakati pred prodajalnami na vsakdanje potrebščine, izigrava vlada to splošno ljudsko bedo v strankarske namene. Vlada ljudske strasti strankarsko razpalja, ne stori nobenega resnega, res uspešnega koraka, ki bi naše zamočvirjene gospodarske razmere vsaj nekoliko dvignil. Ljudske strasti skuša obrniti proti drugim strankam, ki bi podaljšale vsaj za nekoliko dni sebi in svoji stranki, ki je dejansko vsega zla kriva, svoje jeetično življenje. Vi varate ljudstvo, a dolgo ga ne boste varali. Veste, kam vse to vodi? Ali ste že pozabili na zglede na Ruskem in Mažarskem in drugod po svetu? Ko ne bi bilo nam žal ljudstva, bi morali biti mi vaših neumnosti s strankarskega stališča le veselji. Ker pa vemo, da se bodo te razmere končale le v krvi in splošnem prevratu, moramo z obžalovanjem pribiti to liberalno slepoto. Naše ljudstvo pa moramo opozoriti na veliko nevarnost, ki mu preti, in ga pozvati, da se postavi v strnjeno organizacijo tej revoluciji od zgoraj, tej revoluciji vladajočih nasproti. Žalostno je le to, da se dajo uporabljati tudi kmetje, pristaji kmetijske stranke, kot pripraga tej protiljudski, protidemokratski, policijski politiki. Kapital, ki ga predstavlja liberalna stranka, dr. Gregor Žerjav in Pribičević, ni zna dobiti vedno zveste hlapce, ki jih omamlja z zapeljivim besedami. In sedaj jih zvesti hlapec te vlade je samostojna kmetijska stranka. Njo tudi delamo v prvi vrsti odgovorno za vse te zavržene razmere pri nas. Padla je v objem liberalcu dr. Žerjavu iz samega sovraštva do kmetov, združnih v KZ. Da je moralo do tega priti, je bilo jasno za vsakega, kdor pozna razmere v tej stranki. Podeželski liberalci so si privzeli vodstvo in izrabili nekatera vsaj na pol zdrava gesla, ki jih oznanja ta stranka. Kmeti hočejo vreči v politično in gospodarsko sužnjost, v kateri je bil, preden je VLS dvignila visoko prapor ljudske svobode. JKZ bo stala zvesto na straži in brezobzirno pobijala te protiljudske zvodnike. Še eno dejstvo moramo pribiti. Samostojneži oznanjajo, da bodo le oni zavržili socialistično poplavo. Kaka laž. Sami so se postavili na razredno stališče. S tem so socializmom potisnili najmočnejše orožje v roke, ker ravno socialisti najbolj oznanjajo razredni boj. Da pa tudi na zumaj Samostojna podpira socialiste, se vidi iz tega, da je liberalna stranka, združena s samostojno kmetijsko stranko, dala socializmom tri mesta v vladi, dasi bi po svojem številu komaj enega smeli imeti. Zato je očitno le pesek v oči, ako samostojni liberalni kmetje kriče: Proč s socialisti!

Plačevanje davkov s priznanicami za krone.

Poslanec dr. Hohnjec je dne 3. decembra t. l. na finančnega ministra dr. Veljkoviča poslal to-le vprašanje:

Markiranje kron in zlasti z njim združeno odvzemanje 20% vseh kronskih novčanic je vzbudilo med našim kmečkim narodom veliko nevoljo. Izvršitev te vladine naredbe pomenja za naše kmete, delavce in v obče za člane nižjih in srednjih slojev ne samo izgubo časa, marveč tudi jako občutno izgubo denarnih prihrankov, za katere bi kupili za se in otroke življenjske potrebščine zlasti obleko in obutev, kojih cena je nedosežno in neznosno visoka. Vse pomirjevalno vplivanje narodnih zastopnikov ne more naroda docela uveriti o tem, da bi to markiranje bilo potrebno ter da bi zadržba 20% vplivala na našo valuto izboljševalno. Postopanje gotovih trgovskih krogov, ki so napovedano dvajset odstotno odvzemanje sprejeli ne z dvajset odstotnim znižanjem, marveč z več ko 20% zvišanjem cen pri blagu, je med narodom omajalo vero v od vlade prorokovano valutno izboljševalno moč dvajsetodstotne zadržbe. Avtoriteta vladine naredbe je tudi močno trpela vsled tega, ker so se celo nekateri poštni in drugi državni uradi v popolnem protislovju z določili vladine naredbe že 3 dni pred začetkom markiranja branili sprejemati nemarkirani novci. Zato pa ima narod tem več pravice zahtevati od vlade, da brezpogojno drži svojo besedo o tem, da bodo za zadržane krone izdane priznanice pri zamenjavi veljale toliko kot efektivne krone. Naši ljudje tudi zahtevajo, naj jim vlada dovoli, da smejo s temi priznanicami plačati davke. Pred nekaj dnevi sem g. ministru poslal tozadevno resolucijo, ki je bila sprejeta na vseh kmetijskih zborih zadnjega časa in v katerih kmetje izjavljajo svojo željo in zahtevo, da se priznanicam prisodi veljava in vrednost za plačevanje davkov.

Stavim torej na g. ministra vprašanje:

1. Ali je voljan v rokah kmetov se nahajajočim priznanicam dovoliti veljavo za plačevanje davkov?
2. Ali je voljan podrejenim davčnim narodom nemudoma ukazati, da morajo omenjene priznanice od kmetov sprejemati kot odplačilo davkov?

Zaradi nujnosti stvari in ker Narodno predstavništvo ne zboruje, prosim primerne odgovora.

Vsem KZ.

Po Božiču priredimo v Ljubljani tridnevni gospodarsko-političen tečaj za kmetijske fante in može. Pozivamo vse KZ, da nemudoma prigrasijo število članov, ki se nameravajo tečaja udeležiti. Opozarjamo, da bo mogoče prenehati do 120 udeležencev. Hrano in stanovanje preskrbimo.

UJIN IZOBODIŠČIJKZ.

Iz Kmetijskih Zvez.

DOBLICE PRI ČRNOMLJU.

Odborova seja Kmetijske zveze v nedeljo dne 19. oktobra 1919.

Na vse kriplje se trudijo socialisti, da bi si kmete pridobili za svoje temne

namene, toda takim menda ne bo šel nobeden na limanice. Tudi takozvana, šele pred kratkim pečena Kmetijska stranka bi rada spravila naše kmete v mavhe svojih kapitalistov. Pa mislim, da tukaj pri nas ne bo tega uspeha imela. Zakaj pri nas smo vsi, bodisi ženska ali moški pripravljene boriti se za Kmetisko zvezo.

Tisti, kateri mislijo nov zakon (ločitev zakona) narediti, se hudo motijo. Kaj ne da, pri nas se kmetje ženijo tako: Kmet, od kmeta sin se ženi, ker mu je oče dal posestvo čez in si nevesto izbere, ki ima 3 ali 4 tisoč dote. Ko pa gredo pisma delat, vpraša notar nevesto: Koliko dote imaš. Rekla bo: 4 tisoč. Zdaj pa bo, dragi ženin, vaša nevesta na vašem posestvu intabulirana za 8 tisoč.

Čez eno leto ali dve bo pa prišlo malo sovraštvo med možem in ženo in bo mož dejal ženi: Pojdi! Te ne maram več. Res bo žena malo žalostna, pa bo vendar rekla: Prav, ti mož boš dal meni 8 tisoč. Pa še toliko tvoje posestvo ni vredno. Po takšnem zakonu bi veliko kmetij prošlo v nič. Zatorej smo mi kmetje enoglasno vsi proti takšnemu zakonu.

Drugič smo proti novemu šolskemu zakonu. Kako je to in kako bi bilo mogoče, da bi učitelj ali učiteljica imela boljšo pravico do otrok kot starši? To ne sme in ne sme biti.

Najprej prosimo davčno oblast v Novem mestu, da pozove tiste može, ki jih bo Kmetiska Zveza izvolila, da se bo dohodnina pravilno razdelila in ne tajno.

Sprejete so bile soglasno te-le resolucije:

1. Zahtevamo, da se nam omogoči nakup za življenje neizogibne potrebščine: usnje, obleka, sol, sladkor, itd. po zmernih cenah.

2. Kmetiskim pridelkom: žitu in zivini se mora določiti cena, ki je sedanjemu času primerna, da kmetje ne bodo zopet začeli lezti v dolgove.

Udje Kmetiske zveze, naročajte Domoljub. Naj bi ga vsaka hiša imela in brala, ker on nas poučuje o vsaki stvari. Kmet.

SV. JAKOB OB SAVI.

Kmetiska zveza za št. Jakob ob Savi je na svojem zborovanju dne 12. oktobra 1919 sklenila sledečo resolucijo: Protestiramo proti načrtu novega šolskega zakona, ker je nepedagočen in nedemokratski ter kruto žali pravice staršev in cerkve. Zahtevamo verskonravno vzgojo na podlagi sodelovanja cerkve in šole, zastopstvo staršev v vseh šolskih odborih oziroma svetih, kakor tudi svoboda razvoju privatnih šol.

IZ SODRAŽICE.

12. novembra je Kmetiska zveza v Sodražici priredila javen protestni snod zoper krivice, ki se gode kmetiskemu stanu od strani naše vlade. Udeležba je bila naravnost ogromna. Poskusili so tudi svojo srečo tukajšnji socialni demokratje, ki jim pa nikakor ni bila mila. Vodja g. Fajdiga se je docela prepričal, da mu do večine v občini manjka še vsaj štiri petine volilcev, zlasti si je pa pokvaril svojo bodočnost z vzklikom, da duhovščine ne potre-

duje v politiki. Vendar je enkrat nekoliko razkril svoje duhovščini prijazno srce! Dobro je zavračal liberalne kričarje g. dr. Kulovec in razložil veliko ljubezen vlade do kmetijskega stanu z ozirom na carino, nameravano šolsko postavo in druge dobrote, katere imamo še pričakovati od Pribičevičeve in Žerjavove roke. Naši so mu burno pritrjevali. Demokrati so poslali na oder nekega iz Ljubljane naročenega not. koncipijenta Kodra, ki je pa imenitno pogorel. Zagovarjal je uradništvo in carino, nakar je nastalo tako razburjenje, da je moral blamiran oder zapustiti. Lepo je prosil, da mu poslušalci dovolijo vsaj še pet besedi, trdosrčneži mu pa še teh ne privolijo. Po tej blamaži demokracije zapuste zborovalni prostor ter se umaknejo z veliko jezo v Fajdigatovo gostilno. Mi pa potem nemoteno še naprej zborujemo ter sveto obljubimo, da hočemo potom Kmetijske zveze izvojevati popolno zmago našim interesom in krščanskim načelom. G. Kodru pa želimo na kakem drugem shodu več sreče, kakor jo je imel v Sodražici.

NA PRIMSKOVEM PRI LITJI

se je vršil zaupni sestanek ob zelo obilni udeležbi, na katerem se je ustanovila podružnica Kmetijske Zveze in izvolil odbor. Ljudje so navdušeni za Kmetisko Zvezo.

SMARTNO PRI LITJI

V tukajšnjem Društvenem domu se je dne 23. novembra vršil velik shod Kmetijske Zveze. — Iz najbolj oddaljenih podružnic so prišli številni zastopniki, da slišijo poročilo o političnem položaju in protestirajo proti krivicam, ki se gode kmetškemu stanu. Udeležencev je bilo do 1000. Govoril je najprej pokrajinski poslanec Gale o pomenu Kmetijskih Zvez, nato načelnik okrajne Kmetijske Zveze A. Sirk o potrebi združne organizacije. Nato je poročal o političnem položaju kaplan Sparhakl. Zborovalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanjem in navdušeno sprejeli resoluciji shoda Kmetijske Zveze v Ljubljani. Povsod vlada največje ogorčenje vsled delovanja liberalno-socialistične vlade. — Ustanovili smo tudi Kmetijsko zadrujo, ki je že začela z delom v strah tistim, ki so dosedaj bogateli na račun kmetijskih žuljev.

VRHNIKA.

O. K. Z. za sodni okraj Vrhnika je v svoji seji dne 5. oktobra sklenila sledeči protest:

O. K. Z. najodločneje protestira zoper javno blatenje največje svetinje katoliške vere v soc. listu »Naprej«. Naše ljudstvo je verno in v tem oziru občutljivo. Po teh člankih smo še bolj spoznali kam tišči »Naprejev« socializem in kako diši v vrstah njegovih demokratov. Socialisti! V zasebnih pogovoreh vam pravi, da vam je vera privatna stvar, v javnosti pa pišete in živite nasprotno. Ali je list »Naprej« privatna stvar g. Lotriča? Kmetije bomo različnim Lotričem odgovorili z glasovnico, ki se bo glasila na drugo nam ljuba imena. Delavci in obrtniki storite isto!

VRHNIKA.

O. K. Z. za sodni okraj Vrhnika v svoji seji 5. oktobra odločno protestira proti nazadnjaškemu načrtu uredbe naših učiteljskih. Naše kulturne zahteve so višje in tudi od učiteljstva zahtevamo več. Vsak čevlji ni za vsako nogo in ne vsak klobuk za vsako glavo! Kratkoterminalno — ne sprejmemo. Prosvetni odbor pa naredi najbolje, če nas razveseli s tretjim načrtom, v katerem naj nam naznani, kako se bo ločen in prost od Cerkve razšel in umrl nemirne poganske smrti.

Protestni shod Kmet. Zveze okrožje Maribor v mariborskem Narodnem domu 9. novembra. Mariborsko okrožje K. Z. je odposlalo koncem meseca septembra kmetijske delegate k poverjeniku finančnega ministra dr. Šavniku v Ljubljano glede previsoke in pretirane odmere dohodnine, davka na prirastek in vinskega davka. Delegacija je izposlovala od poverjenika zagotovilo, da se bodo priznanice in rekurzi glede dohodnine od davčne oblasti priznavali ne samo kakor dosedaj čez dobo 30 dni, ampak čez celo letošnje leto. Mariborsko okrožje pa je sklicalo še razun tega 9. novembra protestni shod naše stranke, kjer so vsi zborovalci glasno zavrnilo previsoko in večkrat nad vse krivično odmero osebne dohodnine ter davka na prirastek. Vinski davek pa, ki bi neutemeljeno zadel samo štajerske vinogradnike, so zborovalci tega shoda odklonili enoglasno. Na vse te proteste glede vinskega davka je poverjenik za finance prvotno obljubil dr. Verstovšku, da bo vinski davek za vinogradnike ukinjen in da ga bodo plačevali le konzumenti. Vendar so si gospodje pri finančni oblasti v Ljubljani to obljubo finančnega poverjenika takoj, ko so prevzeli liberalci in socialisti deželno vladno, premislili.

Izobraževalni tečaj S. L. S. v Mariboru. Dne 26. in 27. novembra je priredila S. L. S. v Mariboru izobraževalni tečaj, katerega se je nad vse hvalevredno z zanimanjem in s točno udeležbo prišlo 150 udeležencev iz vseh župnij mariborskega okrožja in iz Prekmurja. Bilo je v celem 10 izobraževalno podučnih predavanj, ki so obsegala vse panoge našega krščansko izobraževalnega dela, politične, delavske in gospodarske organizacije. Upamo in trdno pričakujemo, da je ta velevažni tečaj dovolj podučil, navdušil in pozval naše kmetijske organizatorje na delo za našo sveto, pravično in za naš narod edino rešilno stvar.

Jugoslovanski klub.

Je imel dne 1. decembra v Belgradu sejo in ugotovil, da nobena današnjih vlad, ne osrednja, ne pokrajinska; nima večine ljudstva za sabo. Klub je obsodil vladno naredbo o samovoljnem premeščanju občinskih uradnikov na Hrvatskem, oktroirani občinski volivni red, neustavni atentat na občinsko samoupravo v Sloveniji, Bosni in Dal-

maciji. Opozicija je zato, da dobijo volivno pravico tudi kmetijske žene. Nato je sklenil klub resolucijo, v kateri protestira, ker se ne skliče narodno predstavništvo, dasi je bil to pred letom sklep vseh činiteljev, ki so sodelovali pri ujedinenju. Jugoslovanski klub ne pripozna veljavnosti oktroiranemu volivnemu zakonu. Klub konstatira, da so krivi nedelavnosti v narodnem predstavništvu liberalno-socialistični poslanci, kateri so se rajši vozili po strankarskih shodih in trgovskih kupčijah, kakor da bi sedeli v državnem zboru.

Opozicija zboruje.

Dne 2. decembra se je zbral v prostorih narodnega predstavništva opozicijski blok k posvetu o političnem položaju. Prisotnih je bilo 121 poslancev. Predsednik je bil dr. Medakovič, podpredsednika dr. Pavelič in bivši minister Gostinčar. Govorili so Protič, od Jugoslovanskega kuba namesto dr. Korošca, ki je radi boleznih v postelji, poslanec Smodej. Govorili so tudi zastopniki Narodnega kluba. Sklenilo se je, da se na podlagi resolucije Jugoslovanskega kluba izda proglas na ljudstvo. Dne 4. decembra je izdala opozicija proglas, ki pa je bil deloma konfisciran.

V proglasu naglašajo opozicija, da liberalno-socialistična manjšina vlada brez nadzorstva narodnega predstavništva, ki bi moralo delati sporazumno z vsemi strankami. Naševa vladna dejanja, ki jih izvršuje vlada na svojo roko. Posebno poudarja vedno večji nered v prehrani, v reševanju valutnega vprašanja, kar posebno slabo vpliva na ljudsko premoženje, trošenje državne imovine brez kontrole, neumestno cenzuro, uvajanje državne oblasti v strankarske namene. Proglas opozarja na to, da nam tako nasilno vladanje jemlje pri zunanjih državah ugled, češ, da nas morajo le s silo držati v edinstvu.

Proglas stavlja končno zahteve opozicije in ogromne večine ljudstva, ki stojijo za njo: da narodno predstavništvo trajno zboruje, da se vlada podvrže odgovornosti pred narodnim predstavništvom, da se predložijo predstavništvu vse doslej izdane naredbe, trgovski dogovori, proračun, volivni zakon za ustavodajno skupščino in občine, urejevanje agrarnega, valutnega in invalidnega vprašanja.

Narodni predstavniki dalje razglasaajo že sedaj vsako vladno naredbo kot neveljavno.

Nato so poslanci izvolili trajno zborujoč odbor, ki bo vodil posle.

Hrvatska prehaja v tabor Ljudske Stranke.

Zborovanje hrvatskih Kmetijskih zvez.

Lepo je bilo 3. decembra v Zagrebu. Ta dan so imele hrvatske kmetijske zveze svoje prvo veliko zborovanje. Kar smo dolgo pričakovali, se vresničuje. Hrvatski seljak vstaja, se organi-

zira, ustanavlja svoje Kmetijske zveze. Kmetijski sinovi, ki jih je seljak s težko prisluženimi groši izsolal, so mu ostali zvesti. Ti vsi so sedeli pri nogah dr. Kreka, iz njegovih besedi in njegovega zgleada so se učili prave nesebične ljudske politike. Sli so med krščansko kmetijsko ljudstvo in med njim budili krščansko zavest, mu vcepili misel stanovske organizacije in zanimanje za gospodarsko in politično samopomoč. Dosedaj je vladala na Hrvatskem liberalna mestna gospoda. Seljak ji je služil le za pručico, da je zlezla kvišku ta gospoda, ki ni imela in tudi sedaj nima smisla za ljudske potrebe in koristi. Te protiljudske komedije bo kmalu konec. Ljudstvo vstaja, se organizira v Kmetijske zveze in trumoma prehaja v tabor Ljudske stranke. In če nas vsa znamenja ne varajo, ni več daleč čas, ko vzame Ljudska stranka na Hrvatskem krmilo v roke. Zadnje zborovanje hrvatskih Kmetijskih zvez nas je v tem prepričanju le še bolj potrdilo.

Zborovanja se je udeležilo 450 odposlancev K. Z., na zborovanju samem je bilo pa še mnogo drugih udeležencev. Odposlance so odposlale K. Z. iz cele Hrvatske in Slavonije, iz Bosne in Hercegovine, iz Dalmacije, Medjimurja in Banata. Zborovanja so se udeležili tudi odposlanci banatskih in sremških nemških kmetov, zastopniki naših Rusinov in Slovakov. Vsi so izjavljali, da jim je Jugoslavija prava domovina in da se hočejo v Ljudski stranki boriti združeni s hrvatskim seljakom za svoja kmetijska prava.

Srce je človeku igralo radosti, ko je gledal to pestro množico zborovalcev. Videl si koščenega Bošnjaka in Hercegovca s fesom na glavi, ponosnega Sremca v bogati, lepo opremljeni narodni noši, bogatega kmeta iz Banata, odkritega Zagorca, zgovornega soseda naših Belokranjcev, Ličana in zagrebškega okoličana. Kjer je bosanski težak, tam mora biti tudi bosanski franjevac. Iz vseh strani so privreli skupaj na svoj prvi zbor, kjer so si določili velike temeljne misli svojega dela in svoje organizacije. Čudil sem se zavednosti in požrtvovalnosti teh mož, ko so mi pravili moške iz Srema in Banata, da zamude za to zborovanje štiri dni in jih stane samo vožnja okoli 400 kron. Ali nima stranka, ki ima srečo, da šteje tako požrtvovalne in zavedne moze izmed ljudstva za svoje glavne zaupnike, vse pravice, da ne da s seboj pometati in gre vedrega čela bodočim bojem nasproti? Nobena sila ji več ne izpodnese tal. Zasekana je globoko v ljudstvu. In v kakšnem ljudstvu? Polnem naravnega poštenja, globokega, odkritega srca, ožarjenega z ognjem žive vere. Treba je le vnetih delavcev, ki ponese program K. Z. med seljake in naše vrste se bodo hipoma množile.

Zborovanje je bilo za Slovence tudi še z druge strani zanimivo. Razlikovalo se je mnogo od naših zborovanj. Bilo je zelo živahno, debate dolge in žive. Seljaki so se vsi udeleževali z

največjim zanimanjem vsega poteka zborovanja. Kmetijski govorniki so vstajali drug za drugim, in se oglašali k debati. K vsaki točki dnevnega reda se je oglasila cela vrsta govornikov. Razvijali so svoje misli jasno, gladko in v lepi besedi. Hrvatski seljak je rojen govornik.

Na zborovanje so prišli tudi zastopniki slovenskih K. Z. Načelnik J. K. Z., poslanec Brodar, je pozdravil v imenu slovenskih kmetov svoje stanovske tovariše, obljubil jim je pomoč slovenskega seljaka in jih pozval, da korakamo sedaj skupaj pod eno zastavo vsi jugoslovanski kmetje. Zborovalci so z burnim odobravanjem pozdravili Slovenske kmete. Obljubili so, da hočejo zanesti zlasti združeno misel, ki je posebno med slovenskim ljudstvom prodrla, po vsej Hrvatski.

Svojim hrvatskim stanovskim tovarišem kličemo: Strnite svoje vrste v trdni politični in gospodarski organizaciji. S tem dobi tudi krščanska misel trdno oporo v javnem življenju.

Vprašanje na g. dr. Žerjava.

sedanjega predsednika deželne vlade.

Gospod predsednik! V svojem članku o kolkovanju žigosanih kron, ki ste ga priobčili v »Uradnem listu« z dnem 11. novembra t. l. št. 160, kjer zagovarjate umestnost in potrebo kolkovanja naših bankovcev, ste nas tolažili, da bi moralo kolkovanje in zmanjšanje števila kron za 20% prinesiti **znižanje cen** in da se bo notranja moč naše krone kmalu utrdila. Danes pa je že skoro vse kolkovanje izvedeno, a zastonj čakamo na znižanje cen, pač pa so se nasprotno cene vsem izdelkom znatno dvignile (celo država je tobak in sol prav znatno podražila), s čemer se seveda tudi »notranja« moč naše krone ni ravno utrdila.

Vprašamo Vas torej, gospod predsednik, če naj tudi še prihodnje verjamemo Vašim tolažilnim besedam in Vašim neresničnim obljubam?

Dve značilni pismi.

Med samostojnimi kmeti jih je nekaj, ki so prepričani, da nima njihova kmetijska stranka z liberalci nič opraviti. Če so v zadnjem »Domoljubu« prečitali odlomke one okrožnice, ki jo je poslalo tajništvo liberalne stranke svojim zaupnikom po deželi, potem ne morejo več dvomiti, da je kmetijska stranka s svobodomiselno liberalno stranko eno, kar smo mi trdili takoj od začetka.

Da bo naš dokaz še bolj trdno držal, pribijemo nov žebelj.

Prišli sta nam v roke dve pismi, ki jih je poslalo tajništvo liberalne stranke posestniku F. P. v K.

Pismi priobčujemo dobesedno:

Jugoslov. dem. stranka,

Tajništvo v Ljubljani,

10. nov. 1919

Cenjeni gospod!

Ker od krajevne organizacije JDS. v K... že dolgo časa ne dobimo nobenega poročila, niti nam ne odgovarja na naša pisma, slutimo, da je zaspala ali celo zapadla iz katerikoli vzrokov. Da vemo pri čem da smo, Vas prosimo osebno, da nam blagovolite sporočiti, ali krajevna organizacija JDS. še obstoji, zakaj ne deluje in kako bi jo bilo mogoče obuditi. Morda je nedelavnosti vzrok kaka novonastala stranka, ki je pritegnila večino pristašev. V tem slučaju je pa gotovo v kraju še dosti naprednih ljudi, ki k novi stranki niso pristopili, ki pa hočejo v naši organizaciji biti organizirani in tu delovati. Če bi štela organizacija tudi malo število članov, vendar je bolje, da obstoji in dela, kakor pa da bi je ne bilo. Bližnja bodočnost bo zahtevala od vseh protifarških ljudi obilo političnega dela. Blagovolite nam na naše pismo čimprej odgovoriti, na kar se Vam v naprej zahvaljujemo.

Josip Breznik, l. r.
podpredsednik J. D. S.

Nato je F. P. vprašal JDS., kakšno razmerje je med JDS. in novo kmetijsko stranko. Dobil je od JDS. tole pismo:

Jugosl. dem. stranka,
Št. 952.

Ljubljana, 26. 11. 1919.

Gospod F. P.

K.

Vaš cenj. dopis od 19. t. m. smo prejeli in Vam vljudno poročamo na Vaše vprašanje, da Jugoslovanska demokratska stranka načeloma Samostojni kmečki stranki ne dela nikakih ovir. Nasprotno to novo stranko po možnosti še podpira. Za danes še ne moremo reči, kakšno stališče bomo zavzeli proti kmečki stranki morebiti kasneje. Proti temu, da pristaši naše stranke stopajo v Samostojno kmečko stranko, zaenkrat nimamo ugovorov, marveč je celo svetovati to posebno v slučajih, kjer sicer ne bi mogli ustanoviti samostojne krajevne organizacije JDS., imamo pa v takih krajih svoje somišljenike, ki žele vstopiti v novo kmečko stranko.

Tajništvo JDS.
nečitljiv podpis.

Torej dr. Brezniku, podpredsedniku svobodomiselne liberalne stranke se zdi glavni namen stranke ne morebiti blagor ljudstva, temveč združiti vse »protifarške ljudi« (če se celo podpredsednik JDS., liberalni doktor, tako surovo izraža, potem ni čuda, da liberalni pristaši po deželi s pestjo in pridušanjem dokazujejo obstoj svoje stranke), torej zopet protifarška gonja, in zato se ji zdi najprimernejše orožje Samostojna kmetijska stranka. Torej, kmet, ne za te se gre, temveč kolikor mogoče s protifarško gonjo zanesti svobodomiselstvo v kmetijsko ljudstvo, medtem pa izročiti naše kmete liberalnim kapitalističnim krvosom, kot smo dokazali zadnjč pri novo se snujoči družbi »Ekonom«.

Končno imamo pa le mi in dr. Tavčar prav, ko vsi skupaj trdimo: Samostojna kmetjska stranka je sad in otrok liberalne stranke.

Vsi kmetje v Kmetjske Zveze!

Težave na Češkem.

Čehoslovaška država se nahaja v težki krizi in se ne ve, kako jo bo prestala. Poleg nevarnega gospodarskega položaja ji posebno grozi narodnostno vprašanje.

Čehoslovaška je v narodnostnem oziru podobna nekdanji Avstriji. Od 13 milijonov prebivalcev, ki jih šteje, je samo 6 in pol milijona Čehov, potem je 3 in pol Nemcev, 2 milijona Slovakov, pol milijona Mažarov in pol milijona Rusinov. Slovaki niso zelo navdušeni za češko državo in bi se najrajši združili s Poljsko. Krivi so teža Čehi sami, ker so pošiljali na Češko zagrizene uradnike, ki so postopali s Slovaki tako nasilno, da so izzvali oborožen upor posebno takrat, ko je divjala vojska med Čehi in Madžari. Medtem, ko so Mažari napadali Čeha od spredaj, so jim nagajali Slovaki od strani. Po končani vojski z Mažari so se Čehi maščevali nad Slovaki s tem, da so zaprli vse slovaške šole in otvorili namesto njih češke. Na svojo roko so hoteli v cerkvene obrede uvesti češki jezik, kar je nezaupanje ljudstva do Prage le še pomnožilo.

Nemci stoje še vedno zelo ob strani, dasi jim gre socialnodemokratska vlada zelo na roke.

Vlada se ravno radi nevarnih narodnostnih razmer ne upa izvesti volitev v ustavotvorno skupščino, ker so že občinske volitve, od katerih pa so bili Slovaki in Mažari izvzeti, pokazale, da položaj češke vlade ni ravno rožnat. Zakaj češka vlada, čeprav socialnodemokratska, ni prav nič naklonjena narodnim avtonomijam, brez katere se pa drugi narodi ne bodo hoteli zadovoljiti.

Narodnostno vprašanje tudi v gospodarskem oziru zelo slabo vpliva. Treba je imeti vedno močno armado, ki požre milijarde in povzroča milijardne deficite v letnem proračunu. Poleg tega Čeha zelo skrbijo Habsburgovci, o katerih nečejo potihnuti govornice niti na Ogrskem niti v Avstriji. In ministrski predsednik Tusar je izjavil, da bi vpostava Habsburžanov na Ogrskem povzročila vojsko med Čehi in Mažari.

Gospodarski pregled po svetu.

Danes vse toži nad draginjo. Ne toži se pa samo pri nas, temveč tudi drugod po drugih državah. V Italiji velja kg mesa 8 lir, kar je po današnjem kurzu lire okoli 60 kron, na Francoskem zahtevajo delavci dnevno plačo 20 frankov, v naših današnjih kronah okoli 250 kron. Tudi v Ameriki je velika draginja, ki je posebno zrastle po končani vojski in sicer so se podražila

živila za celih 60 odstotkov. Kakšne cene so na Dunaju, ki je veljal pred vojno za eno najbolj poceni mest, je znano. Za živila tam plačajo vsako ceno, samo da jih dobijo.

Šele danes se zavedamo, kako lepo in po ceni se je živelo pred vojno, ko je bilo na trgu vsega, kar si je pozelelo srce. Vsak si želi teh časov nazaj, ali mi se jim ne bližamo, pač pa se jim oddaljujemo. Draginja raste povsod, še celo z Japonskega se sliši, da so tam draginjski nemiri.

Človek se vprašuje, od kod ta draginja? Odgovor je težaven. Predvsem se morajo upoštevati tri stvari in sicer: svetovna vojna je nakopičila v malih nemnogih veliko milijonov, na drugi strani pa ustvarila veliko maso naroda, ki je trpel po okopih in ki nima v največji revoluciji ničesar izgubiti. Drugo: v vseh državah, ki so se udeležile svetovne vojne, je v prometu zelo veliko denarja. Tretje: delati se noče mnogim, ki so prej delali, vse hoče udobneje živeti, vse trgovati. Od tod toliko verižnikov. Ker je manj delavnih moči in še vsak gleda, da bi manj delal, zato je tudi manj blaga na svetovnem trgu.

Od živil manjka na svetovnem trgu najbolj mesa in sladkorja, pa tudi moke. Sladkor je povsod zelo drag in v Ameriki sami velja okoli 16 kron kilogram. Iz Amerike se sladkor sedaj ne izvažava več, ker ga imajo sami premalo. Pomisliti moramo, da porabi Amerikanec na glavo letno okoli 40 kg sladkorja. V Evropi imajo največ sladkorja Čehi. S sladkorjem so hoteli Čehi popraviti svojo valuto in so vrgli svoj sladkor na svetovni trg, pa jim ni uspelo. V naši državi pridelujemo premalo sladkorne repe in sladkor moramo uvažati, seveda iz Češkega. Mesa na svetovnem trgu tudi primanjkuje. Vsak ve, da se je med vojno uničilo, oziroma pojedlo zelo mnogo živine, ker mnogi, ki si pred vojno niso privoščili mesa, so ga vsak dan uživali (francoska in srbska vojska dnevno po 0.40 kg). Polagoma bo pa živine dovolj. Pri tem pa je ena stvar zelo zanimiva. Pri nas velja kilogram mesa 12 do 14 K, dražje je tedaj za 7 do 8 kratno predvojno ceno. Obleka, železo, obutev itd. se je pa podražilo za 30 kratno ceno. Tu vidimo najbolj očitno, kakšna krivica se godi našemu kmetu, ko prodaja svoj edini pridelek (večina slovenskih kmetov ne pridelata toliko drugih živil, da bi imel za sebe dovolj) le 7 krat dražje, vse pa kar kupuje, mora plačati 30 dražje. Po drugih državah ni tako. V Italiji je blago (obleka) po 20 do 50 lir, meso po 8, pri nas pa meso po 12 do 14 kron, obleka pa po 150 do 450 K. Tu se vidi najbolje krivica, ki se godi kmetu.

Glede žita bodi omenjeno tole: Pred vojno je cena žitu polagoma padala, posebno pa pšenici. V Evropi se je že pred vojno mnogo premalo pridelalo in zato je morala Evropa mnogo uvažati. Danes nima odkod uvažati. Edina država, ki daje danes večje količine žita, je Argentinija. Amerika danes ne izvažava v prvi vrsti zato,

ker ni prometnih sredstev. Prevoz po morju je danes zelo drag, in sicer velja prevoznina za 100 kg blaga iz Amerike v Evropo okoli 2500 kron, tako, da bi veljala moka, ki bi jo mi dobili iz Amerike približno 35 K za kilogram. V celoti pa potrebuje Evropa več kot en milijon vagonov živil, ki se morajo uvoziti.

Opažamo, da so živila na svetovnem trgu mnogo bolj draga kot pri nas, ali za druge države, predvsem za države entente je to samo navidezno in sicer zato, ker nima naša krona v zunanjem prometu skoro nobene vrednosti. Ako pomislimo, da velja en ameriški dolar danes okoli 100 kron, pred vojno pa je veljal 5 kron, tedaj vidimo, ako je dolar obdržal svojo vrednost, da je padla vrednost krone na eno dvajsetino; velja torej komaj predvojnih 5 vinarjev. Zato tudi n. pr. delavec v Ameriki — če štejemo v kronah — mnogo več zasluži kot pri nas in torej tudi ameriško draginjo neprimerno lažje prenaša kot naš delavec našo. En par čevljev zasluži ameriški delavec v 3 dneh, pri nas povprečno komaj v 10 dneh. V našem notranjem prometu krona mnogo več velja. Za primer vzemimo meso, ki je veljalo pred vojno kilogram 1 K 60 vin., danes pa velja 12 kron. Meso je ravnotoliko vredno danes, kot pred vojno, edino cena kroni je padla in sicer v tem slučaju na eno sedmino. Tu vidimo najbolje zunanjo in notranjo kupovalno vrednost krone. Pri nas so vse stvari, ki jih proizvajamo doma mnogo bolj poceni, kot one, ki jih uvažamo. Na splošno so poceni živila, pa tudi delavna moč. Po drugih državah si mali človek (kmet, delavec, uradnik, mali obrtnik itd.) lažje zasluži za življenje potrebno mu vsoto.

Glede cen obleki pa tole: Manufakturnega blaga (za obleko) mi v naši državi ne proizvajamo in skoraj vse potrebno blago uvažamo iz Italije. Cene temu blagu zavisijo od kakovosti blaga in sicer velja v Italiji moško blago po 20 do 50 lir za meter. Ako vzamemo blago po 20 lir in preračunamo, koliko velja to blago pri nas, dobimo vsoto 180 do 200 kron, in sicer: 1 lira velja danes okoli 8 kron, 20 lir tedaj 160 kron, če prštejemo še carino, prevoznino, zavarovalnino in riziko trgovca, tedaj dobimo označeno vsoto. Če preračunamo blago, ki je v Italiji po 50 lir, dobimo to blago pri nas po 450 K.

Zakaj je pri nas draginja? Vzrokov je več, ali glavni je ta, da nima krona iste kupovalne vrednosti na svetovnem in domačem trgu, zato, ker ni rešeno valutno vprašanje. Zelo so v zmoti oni, ki računajo in mislijo, da bo valutno vprašanje tedaj rešeno, če se zmanjša masa novčanic (bankovcev) v prometu. Valutno vprašanje se bo šele tedaj pravično rešilo, če se bo na pošten način zmanjšalo število novčanic in sicer tako, da se uvede visok davek na vojne dobičkarje in verižnike, uredil pa bi se tudi izvoz in uvoz. Uvoz in izvoz ne smejo imeti v rokah posamezniki, ampak širše mase, in sicer zadružnim potom. Kar se izvažava, to je pridelek našega kmetjskega stanu, ker mi izvažamo predvsem živila, in kar se uvažava, rabijo širše mase in ne samo posamez-

niki, zato je tudi skrajno krivično, da bi samo posamezniki od uvoza in izvoza kmeti dobiček.

Splošno pa velja za nas in našo državo, pa tudi za celo človeštvo, da bo dražinja šele tedaj padla, ko se bo več proizvajalo, ker šele tedaj, ko bo vsega dovolj, bo vse tudi bolj poceni. Za enkrat pa, posebno v naši državi moramo skušati, da se cene izenačijo. Kar nas bo pa za vedno rešilo, je delo, delo in zopet delo in pa varčnost.

Konjereja.

(Konec.)

Potreba po delavnih, vprežnih konjih je vedno večja in ugled konja še vedno raste. Gosposki mladenič se postavi, ako more jahati iskrega konjiča, vse drugače, kakor pa če sedi na najbolj ropotajočem motorju in kadar se pripelje naš kmetijski gospodar s čednim vozičkom in dvema čvrstima konjičkoma, ogleduje ga, kdokoli bolj in se zanima zanj, kakor pa za najlepši avtomobil. Gotovo bo vrednost in pomen konjereje še vedno večji in za to morajo skrbeti konjerejci, da se v vseh krajih, ki so za to primerni, konjereja povzdigne in se konji vzrejajo pravilno. Izkušnje so pa pokazale, da imajo ljudje v tistih krajih najlepše in najdražje konje, kjer imajo svoje konjerejske zadruge ali pa konjerejska društva. Take zadruge in društva se brigajo, da dobijo za svoj kraj kolikor mogoče dobre in za njihove kobile primerne žrebce, skrbijo za pouk in predavanja o pravilni reji žrebet, o pravilnem oskrbovanju, krmljenju in zdravljenju konj, organizirajo trgovino s konji in skrbje, da se konji o pravem času dobro prodajo in pazijo, da niso konjerejci izročeni na milost in nemilost konjskim trgovcem in mešetarjem. Večkrat opazujejo gospodarji, kako ravno sedaj trgovci konje, ki jih nakupijo, še enkrat dražje prodajo; tam, kjer bi konjerejska zadruga pametno delovala, bi pa ta ogromen dobiček ostal gospodarju. Konjerejska društva in zadruge vodijo tudi rodovnike ali matične knjige. Konji, posebno pa plemenske kobile, imajo večjo vrednost, ako more dokazati gospodar s papirjem v rokah, kakšnega rodu je njegov konj, kdo je njegov oče in stari oče, mati in stara mati. Skrben konjerejec se briga, da more rod svojega konja, kolikor mogoče daleč nazaj dokazati, ker s tem dokaže tudi lastnosti, katere je konj podedoval. Konje z dobrim in dolgim rodovnikom plačujejo kupci dražje, kakor tiste, o katerih ne ve nihče, kdaj in odkod so se priklatili. Povsodi, kjer se pečajo kmetje s konjerejo, snujejo naj konjerejska društva in zadruge, stopijo naj v zvezo s konjerejskim odsekom kmetijske družbe in naj delajo sporazumno z njim v vseh zadevah konjereje. — V zadnjih mesecih vršila so se ogledovanja in premovanja konj po Sloveniji. Vojska nam je vzela in pokvarila mnogo dragocenega konjskega materiala, vendar smo pa lahko zadovoljni s tem, kar še imamo; hvala, da imamo še toliko, gre pa ne le našim konjerejcem, ampak v veliki meri tudi našim gospodinjstvom, ki so oskrbovale in vzrejevale na

marsikaterem domu brez prave moške pomoči tudi konje in pokazale, da tudi to prav dobro razumejo. Na letošnjem ogledovanju konj smo videli veliko število lepih eno- in dvoletnih konj, pri katerih se je prepričala komisija, da so jih vzredile in oskrbovale samo ženske in lepše bi se ne bilo to posrečilo tudi marsikateremu gospodarju. Priznati moramo pa tudi, da so znali naši ljudje včasih na prav zvit in premeten način rešiti svoje najboljše konje pred rekvizicijo in dobavo za vojaške namene in tudi to bo sedaj v korist naši konjereji.

K letošnjim premovanjem so pripeljali razmeroma malo konj; vemo, da imajo naši kmetje mnogo dobrih in lepih kobil doma, ki jih pa niso pripeljali k premovanju. Gotovo bo pa prigon v naslednjih letih boljši, posebno če se posreči dobiti dovolj sredstev za večje in času primerne premije. Najboljši mrzlokrvni konji so bili pripeljani pri premovanju v Ormožu in pa v Lescah na Gorenjskem; pri tem moramo pripomniti, da je za naše Bohinjce, ki se odlikujejo po svoji konjereji, gotovo prehuda, ako morajo svoje konje voditi v Lesce, in zato naj se v prihodnjem letu priredi premovanje tudi v Bohinju. Toplokrvne konje pa smo videli najlepše in v največjem številu v Ljutomeru in pa v Št. Jerneju na Dolenjskem; konje, kot smo jih videli v Št. Jerneju, se pač ne vidi vsak dan, tukaj je ne le kraj za konjerejo, ampak tukaj imajo tudi ljudje veselje in zmišl do vzrejevanja konj. Glas o šentjernejskih konjih je šel že pred vojsko čez mejo dežele, in ako se bo sedaj konjereja na ta način dalje gojila in še izpopolnjevala, dosegli bodo tukajšnji kmetje s svojimi konji najlepše uspehe. Tudi v drugih krajih smo videli mnogo dobrih in lepih konj, vendar je bila pa udeležba skoro povsod premajhna; slabo vreme ali pa nujno delo na polju je bilo marsikje vzrok, da kmetje niso mogli pripeljati svojih konj k ogledovanju. V zadnjem času se je vzbudilo pri nas nenekrat veliko zanimanje za konjske dirke; nekaj dirk se je že priredilo in še več se nam jih obeta. Dirke imajo za konjerejo ta pomen, da budijo zanimanje za konje in njih lastnosti v širših krogih, tudi med ljudmi, ki bi se sicer brigali le malo ali nič za konje. Dirke vsodbujajo tudi posamezne konjerejce k reji takih konj, s katerimi se lahko postavijo in tudi kaj več zaslužijo. Posebno tam, kjer prirejajo samo pravi konjerejci svoje dirke, vzbujajo te posestnike k dobri reji in pravilnemu vzgojevanju dobro izbranih konj, in zato zaslužijo dirke, katerih se udeležujejo le kmetje in konjerejci, kakor na primer v Ljutomeru, gotovo zanimanje in pa tudi podporo. Splošno pa dirke, kakršne se prirejajo v bližini večjih mest in v posebnih krajih, nimajo posebno vzvišenega cilja. Za take dirke se vzrejajo največkrat konji, ki sploh niso za drugo rabo kakor ravno za dirkanje. Taki konji so zelo dragi, gospodar vtakne v nje mnogo denarja in upa, da si bo s konjem pri dirki lepo premoženje zaslužil. Ako je konj parkrat zmagal, je storil svojo dolžnost, kadar pa neha zmagovati, ali pa če se mu kaka nezgoda primeri, je najbolj zrel za mesarja. Kdor vzgaja svoje konje samo za dirke,

pri njih lahko veliko zasluži ali pa še vedno zgubi. Pri dirkah se znebe ljudje pri stavah na konje mnogo denarja; marsikdo je zgubil na »turfu« svoje premoženje. Tudi pri nas bo torej dana priložnost raznim vojnim dobičkarjem, verižnikom in enakim dobrotnikom ljudstva znebiti se denarja pri dirkah na enako lahek način, na kakršen so si ga pridobili. Priporočamo, da naj prirejevalci konjskih dirk, ki se prištevajo k strokovnjakom v konjereji, skrbje, da bodo dirke tako prirejane, da bodo imele vsaj nekaj pomena in koristi za konjerejo. Pri dirkah naj tekmujejo kmetje in konjerejci, ki sami vzrejajo svoje konje, ne pa »športniki« in taki, ki nakupujejo konje le v svrhu špekulacije ali pa samo za dirkanje. Konjerejski odseki in društva naj delajo na to, da bodo dirkali pred vsem dobri konji, ki med tednom delajo, kakor dela njegov gospodar; na dan dirke naj se pa pokaže, kaj zmore res dober, pravilno vzrejen in poraben konj; le tako dirkanje more povzdigniti vrednost konj in konjereje. — V konjereji nas čaka, kakor vidimo, mnogo dela, toda to delo se bo izplačalo in donajalo lepe obresti. Velik del tega dela pripada konjerejskim odsekom in pa konjerejskim društvom; ta naj pomagajo konjerejcem pri izbiranju in nakupu dobrih plemenskih konj, skrbje naj z dobrim svetom in poukom za pravilno vzrejevanje žrebet in oskrbovanje konj, in ako bo storil tudi vsak posamezen konjerejec svojo dolžnost svojemu konju nasproti, ki pomeni del njegovega premoženja, bomo imeli v deželi konje, katerih bomo veseli in ki bodo donajali konjerejcem, posebno če bodo tudi glede trgovine organizirani, dohodke, kakršnih ne smemo zametavati.

F. Č.

Tedenske novice.

Jugoslavija.

Novi volilni zakon. Belgrajska »Politika« javlja, da je novi volilni zakon gotov, ki je srbski, a nekoliko spremenjen. Ta sprememba obstaja v tem, da smejo voliti vsi polnoletni moški brez ovrta na davek, ženske nimajo volilne pravice. En poslanec pride na 40.000 duš. Celo kraljevstvo bo razdeljeno na 80 volilnih okrožij, na vsako okrožje pride 6 do 12 poslancev, vsaka lista mora imeti vsaj enega kvalificiranega kandidata. Vsega skupaj bo izvoljenih 320 poslancev.

Regent Aleksander je odpotoval v Pariz, ker so se pojavile nove težkoče glede mirovnih pogojev. Zato se je podpis mirovne pogodbe zopet preložil na poznejši čas. Čuje se, da gre za vojno odškodnino, katere nam baje zavezniki nežejo prisoditi.

Socialisti se krhajo. Predsednik narodnega predstavništva Pavlovič se je obrnil na vse klube, da mu prijavijo svoje člane. Na ta poziv je odgovoril predsednik socialističnega kluba gosp. Knežević, da se je klub socialistov razšel, ker so trije njegovi člani proti klubovemu sklepu vstopili v vlado. Obznanjuje, da se socialistični ministri ne strašijo udeleževati se absolutističnega vladnega poslovanja.

Stavba se ruši. Iz demokratske zajednice (liberalnega kluba, ki drži belgrajsko vlado) sta zopet izstopila dva poslanca ter se priklopila opozicijskemu bloku.

»Notranja moč krone se bo kmalu utrdila«. (Izrek dr. Žerjava.) Po Belgradu se govori od ust do ust, da so bili v Zemunu ukradeni trije zaboji kolkov za kolkovanje bankovcev. Razen tega je naročila vlada na Dunaju novih bankovcev za 300 milijonov in jih vrgla v promet brez vsakega pokrija. Vrednost krone na ta način raste.

j Prehrana je v naši državi v vedno slabšem stanju, kakor se nam poroča iz Belgrada, ker se minister prehrane (socialist Bukšeg) ni takoj po žetvi pobrigal za nakupovanje, medtem so pa razni trgovci in verižniki pokupili žito in ga sedaj skrivajo. Minister hoče sedaj vso krivdo zvaliti na kmete, češ, da nečejo prodati žita in imajo še dve tretjini žita doma.

j Železniški štrajk grozi. Minister Kristan (socialist) je izjavil železničarski deputaciji, da vlada njihovim zahtevam ne more ugoditi. Socialisti hočejo odgovoriti s štrajkom, ako se jim ne posreči z vlado se pobotati.

Domače novice.

d Tiskarska stavka se je v soboto končala s tem, da so tiskarnarji ugodili stavcem od zahtevanega 100 procentnega povišja za 60 odstotkov.

d Ljubljanska vlada še vedno ni postavljena. Hrvatski listi so že prinesli imena novih poverjenikov in sicer podpredsednik Prepeluh (soc. dem.), pravosodje dr. Ravnihar (JDS), uk in bodočastje ravnatelj Vajda (JDS), javna dela Golouh (soc. dem.), socialno skrbstvo Jaklič (soc. dem.), za notranje bi pa bil imenovan uradnik, za kmetijstvo Urek (liberalni kmet). Sedaj pa se čuje, da sporazum še ni gotov, ker socialni demokratje še niso zadovoljni.

d Vojna posojila. V Ljubljani se je postavil odbor, ki bo vodil zadevo glede vojnih posojil. V ta namen je stopil v »Zvezu upnikov za privatnopravne terjatve v Avstriji«.

d Na 5 hektarjih pridelal 30.000 čistega dohodka. Eden glavnih kolovodij liberalne »Samostojne« stranke, goriški begunc Mermolja, je v Belgradu pri zborovanju kmetijskih zastopnikov izjavil ob navzočnosti vladnih zastopnikov, da je na 5 hektarjih pridelal eno leto 30.000 K čistega dohodka. Mermolja je kot vrtnar sadil paradiznike, papriko, kumarice, zlahne buče, peteršilj, majaron, mogoče celo fige, rožiče, in to blago kot vojni dobičkar prodajal za visoko ceno erarju. Mermolja pravi, da bi take dobičke lahko dosegel vsak posestnik na 5 hektarjih (9 oralov). Ta Mermoljeva trditev dela posebno veselje našim davčnim oblastem. Mermolja je tudi izjavil, da je velikost njegovega posestva (5 hektarjev) za vsako kmetško družino dovolj velika. Take »zagovornike« kmetijskih koristij nam pošilja »Samostojna« v naše kraje.

d V Jarenini, kjer je sedaj doma general »Samostojne« Mermolja, so vrgli zavedni kmetje tega zgačarja iz kmetij-

ske podružnice in si izvolili odličnega kmeta-domačina za predsednika. Mermolje se držijo samo še zagrizeni Súdmarkovci in par mešetarjev. V domačem kraju so spoznali, da hoče zgačar iz Vertojbe privedi naše kmete v tabor združenih liberalcev, nemčurjev in vojnih dobičkarjev.

d Pismo iz italijanskega ujetništva. Prejeli smo: Pošiljam Vam posnetek ene iz med kartic, ki mi jih je pisal moj mož iz italijanskega vojnega ujetništva: Udine, 15. sept. 1919. Ljuba žena! Pisal sem Ti že mnogo kartic, ker pa ne vem, ako si jih dobila, Ti pišem zopet eno. Nahajam se v Udinah. Kako da mi gre, si lahko sama predstavljaš. Rad bi zvedel tudi kaj novic iz ljubljene domovine. Pa mi ni mogoče. Smo pač ujetniki, ali bolje rečeno, prodani sužnji, ki smo menda že od vseh pozabljeni, najbolj pa mi Jugoslovani; ker drugi že gredo tako po malem domov. Pri Vas se je gotovo veliko spremenilo, a nam je le malo znano, le to vemo, da se malo brigajo za nas, ker drugače bi že bili doma. Povem Ti, da tako željno pričakujemo trenutka, da vidimo prerojeno domovino in Vas domače, kakor so čakale nekaj verne duše pred peklom. A kje je še tisti čas! Mogoče nas bodejo poprej zagreblj v tej tuji zemlji in ne bomo videli nikdar več domače grude, po kateri tako željno hrepenimo. Prejmi mnogo pozdravov od Tvojega po rešitvi hrepenčega moža. — Pripomba: Vladal Pomagaj tem siromakom, kolikor je mogoče in poteguj se za nje, da ne bo v rešnici zastoj njih hrepenenja! Ako Ti bo v stanu jih rešiti, si boš s tem postavila nov hvaležen in mogočen steber k stavbi države. Spoštovanjem Amalija M.

d Dopis doslužnega vojnika. Dragi »Domoljub«, sprejmi par vrst od vojaka s koroške fronte. Na Koroškem je sedaj vojaško življenje za nedolžnega vojaka postalo jako nevarno. Kaže se pri vojaštvu vsa sirova podivjanost, kar se jo je nabralo v štirih letih vojne. Dežuje kar najstrašnejših kletev, da jih niti z besedo ne upam omenjati, potem raznih ostudnih kvant, da človeka kar mraz treso, ko jih sliši. Poleg tega so tudi spolne bolezni na dnevnem redu, veliko jih gre v bolnišnice. Versko življenje je tudi jako žalostno. K sv. maši sploh večina ne gre, moli pa sploh nobeden nič. Dobro bi bilo, da bi vojaška oblast vplivala na vojaštvo, da bi se dostojno vedlo. Res škoda naše dobre mladine, ker se je tako pokvarilo.

d Svarilo. Vedno pogosteje se dogaja, da se obračajo razna večja podjetja iz ozemlja izven Slovenije na podpisani urad za posredovanje večjega števila delavcev, zlasti rudarjev, gozdnih delavcev itd. Podpisani urad principielno ne prevzame nobenega takega posredovanja, ne da bi sklenil preje z podjetjem jasno in točno pogodbo, ki bi garantirala delavstvu primerne plače in druge delavne pogoje ter uredila tudi njegove prehranjevalne in stanovanjske razmere. Mnoge firme (zlasti židovske po Hrvaškem in Bosni) pa posredovanja pod takimi pogoji odklonijo ter nabirajo potem potom vabljenih oglasov in spretnih agentov po Sloveniji de-

lavce, katere nato seveda po svoji volji izrabljajo, saj je povratak iz tako oddaljenih krajev pogosto nemogoč. Podpisani urad zato nujno in resno svari vse slovensko delavstvo, naj pod nobenim pogojem ne sprejme nobenega dela izven Slovenije preko in brez posredovanja podpisane urada, še manj pa naj ne hodi samo iskat dela v ostale pokrajine naše države. V vsakem slučaju naj se obrne vsak po podatke in navodila le na eno izmed podružnic podpisane urada, ki se nahajajo doslej še v Ljubljani, Mariboru, Ptujju in Celju. — Državna posredovalnica za delo. Osrednji urad v Ljubljani, dne 9. decembra 1919.

d Volka je ubil Ivan Kordiš v Retjah, občina Loški potok, dne 30. novembra ob pol 12. uri ponoči. Vjel se je v past in je pridrvel v vas. Dotičnik je slišal ropotanje pasti ter je menil, da je lisica, na kar je šel s kočom ven, kjer ga je volk napadel. S par udarci ga je pobil na tla.

Dobrodolna efektna loterija. Zrebanje se bliža, zato naj se vsi, ki še nimajo srečk, požurijo in jih takoj kupijo ali naroče, da tako pomagajo slepcem, sirotam, invalidom in hiralcem, katerim je namenjen čisti dobiček. Skupna vrednost dobitkov znaša 80.000 K. Srečka stane 2 K. Srečke se naročajo v loterijski pisarni v Ljubljani, Poljanski nasip št. 10.

d Kuča-slinovka je na Štajerskem skoro popolnoma prenehala. Zahvala gre našim vrlim živinozdravnikom.

d Odvetnik dr. Ivo Česnik uljudno naznanja, da je odprl svojo pisarno v Kandiji - Novem mestu (dr. Buhovi vili).

d Umrla je v Hmelnem pri Kolovratu v pondeljek 29. septembra posestnica Elizabeta Bistan v starosti 68 let. Mučila jo je huda bolezen dolgih 12 let. Naj ji svetila večna luč! Domačim pa naše sožalje.

Gospodarska obvestila.

g Vrednost krone je 3. decembra padla v Belgradu na 460 kron za 100 dinarjev.

g Naša krona je bila vredna 11. oktobra v Švici še 9 frankov 25 centizimov. Dne 26. novembra pa le še 5 švicarskih frankov. Izmed vseh valut je najbolj padla jugoslovanska, niti avstrijska ne toliko. Državo vodijo liberalci in socialni demokratje.

20% boni, ki se dobijo pri kolkovanju bankovcev, se v Zagrebu prodajajo s 75 do 80% nominalne vrednosti.

Sladkor. Liberalna prehrana objavlja, da sladkorja ne bo dosti in da bo silno drag. A liberalno-socialistični gospodje se ne potrudijo, da bi preskrbeli vsaj tisto količino sladkorja, ki jo je mogoče dobiti in objavljajo uradno, da naj trgovci sami dobavljajo sladkor iz inozemstva. Torej če ga trgovci morejo dobiti, zakaj bi ga pa vlada ne? Tako nas bo po milosti liberalno-socialistične vlade zopet veletrgovec lahko odiral pri sladkorju, kar bi ne bilo, če bi se gospodje okrog prehrane zavedali svoje naloge.

g Kako lahko določimo sladkobo množa z navadno trgovsko tehtnico? Vzemimo čisto, prazno steklenico z ozkim glom, ki

drži približno en liter. Steklenico postavimo na dobro trgovsko tehtnico in jo iztarirajmo tako, da kažeta jezička tehtnice ravnotežje. Nato napolnimo steklenico s čisto, mrzlo, najbolje deževno ali potočno vodo. Na drugo skledčko tehtnice postavimo utež 1 kg. Nato dolijemo ali odljemo toliko vode, da kažeta jezička tehtnice zopet natančno ravnotežje. Tik ob površini vode nalepimo nato zunaj na steklenici ozek trak papirja tako, da stoji njega zgornji rob tik ob površini vode v steklenici. Nato vodo izlijemo in napolnimo steklenico natančno do iste višine z moštom. Mošt ne sme še kipeti in mora biti čist, to je precejen skoz platneno krpo. Videli bomo koj, da je mošt težji ko voda. Stehtajmo, za koliko je težji. Kolikor gramov tehta mošt nad en kilogram, to število delimo s štirimi in od izidka odštetmo tri, pa dobimo težne odstotke sladkorja v moštu. Ako n, pr. dožemo, da tehta mošt 72 gramov nad kilogram, potem računamo tako le: $27 \cdot 4 = 18 - 3 = 15\%$. Tak mošt ima toraj 15% sladkorja, to je v 100 litrih mošta 15 kg sladkorja. Če hočemo zvedeti, koliko volumnih ali prostorninskih odstotkov alkohola bode imelo vino iz njega, treba je le, da odstotke sladkorja pomnožimo s šestimi desetinkami to je $15 \times \frac{6}{10} = 15 \times 0,6 = 9$ vol% Vino iz tega mošta bo imelo po končanem kopenju 9 litrov alkohola v hektolitru. Ako dosežemo vsaj toliko močno vino, smo lahko zadovoljni. Mošt pa, ki ima pod 15% sladkorja, da preslabotno vino, zato bi mu kazalo sladkor dodati. Letos bode pa dosti mošta, ki bo imel komaj 12% sladkorja, slajše bi bilo torej splošno umestno. Kdor doda moštu sladkor, naj ga razstopi v moštu takrat, ko spravlja mošt v sod. Oslajen mošt je dobro premešati in skrbeti za to, da dobro pokipi.

B. Skalicky.

g Papirnice Leykam v Vevčah, Goricanah in Medvodah so prešle v slovenske roke. Prevezla jih je delniška družba, ki ji načeluje Ljubljanska kreditna banka.

Cerkvene vesti.

c Shod Marijinih družb v Rajhenburgu. Dne 18. t. m. se je vršil v novi lurski cerkvi v Rajhenburgu velik shod dekliških Marijinih družb iz leskovške in videmske dekanije. Zastopanih je bilo 19 župnij, vseh deklet pa je bilo nad 2000. Cerkveno opravilo z govorom in slovesno sv. mašo se je pričelo ob 9. uri dopoldne. Nato se je vršil na okrašenem prostoru pred cerkvijo dekliški tabor. Veličasten pogled je bil na mogočno Marijino armado z mnogimi zastavami! Na govorniškem odru je nastopilo poleg govornikov tudi 11 deklet kot zastopnic posameznih družb. V svojih lepih pozdravih in deklaracijah so povdarjale, da hočejo biti vedno in povsod odločne katoličanke in zavodne Slovenke. Cela prireditev je izredno lepo uspela. Sklenilo se je, da se bo tudi drugo leto priredil tak skupen shod, ki bo pa še večji!

Drugod po svetu.

p Veronauk v ljudskih in srednjih šolah so odpravili Italijani v Istri, katerim je veliko na tem, da ljudstvo popolnoma pokvarijo. Veronauk se poučuje le še za tiste otroke, za katere žele starši.

p Mažarska. Na Ogrskem se pripravljajo nove volitve. Volilno pravico imajo tudi žene. Po volitvah postane Ogrska najbrže zopet kraljestvo s Habsburgovcem na čelu. — V Prekmurje so vpadli ogrski vojaki in razvila se je praska med našim in ogrskim vojaštvom. Naša vlada je sporočila ogrski, da preneha toliko časa vsak dovoz živil iz Jugoslavije na Ogrsko, dokler se ne napravi red.

p Rusija. Na Ruskem še vedno divja vojska proti boljševikom, ki se dovolj trdno drže. Sedaj bo menda poverjena naloga ukrotiti boljševike poljski armadi, katera upa v treh tednih napraviti red.

p Socialisti so bili poraženi v občinskih volitvah na Norveškem.

p Francoska se bliža Vatikanu in se menda kmalu upostavijo diplomatski odnošaji med Francijo in papežem.

p Krvave demonstracije so se vršile v Rimu. Veliko socialistov je ranjenih. V Rimu je proglašen generalni štrajk. V znak solidarnosti se je proglasila stavka tudi v drugih velikih mestih.

p Za predsednika italijanske zbornice je izvoljen znani Orlando. Minister zunanjih del Tittoni je odstopil, na njegovo mesto je imenovan Šaloja.

o Celje. Celjsko okrožje Orlov je priredilo dne 23. novembra Orlovsko akademijo v veliki dvorani hotela Union. Več sto broječa množica je burno pozdravljala razne točke naših bratov Orlov. Vseh 14 točk, med njimi francoske in češke proste vaje, dalje telovadba naraščaja z venčki, plesne vaje itd., je ljudstvo s ploskanjem spremljalo. Vojaška godba iz Ljubljane nam je spremljala telovadbo. Tudi Orlice so napravile svojo nalogo dobro. Posebno nam je ugajala telovadba na bradlji s skupno sliko. Danes smo drugič javno videli, da gre večina ljudi z nami in našimi katoliškimi načeli. Na zdar! Dolinski.

Pod liberalno komando.

(Župnika, nadučitelja, župana in tajnika zaprli.)

V komisijo za kolkovanje v Kropi so bili imenovani gg. župnik Oblak, nadučitelj Pleničar, župan ter tajnik zadruga. Vsi štirje gospodje so vestno izvrševali svojo službo. Ker je bil velik naval, se je delalo hitro. Neka stranka je prinesla tudi nemškoavstrijski desetak, ki je bil nejasno žigosan in se radi umazanosti in nalepljenega popirčka, ki je menda bankovec skupaj držal, ni videlo, da je tujega izvora. Bankovec je komisija nevede, v najboljši veri kolekovala. Pozneje pa dobi bankovec v roke neki znani kroparski liberallec in gre takoj naznanit v Radovljico. Obenem se je poročalo tudi oblasti, da skriva kroparski konsum 23 tujih tisočakov, kar je bilo seveda popolnoma izmišljeno.

In kaj se zgodi? Zvečer ob desetih so žendarji vse štiri gospode aretirala, iskali povsod brez uspeha izmišljene tisočake, ter naposled ob 3. uri zjutraj odvedli gospode v Radovljico v zapor. Sedaj so gospode že izpustili. Naša stranka pa je že podvzela korake, da se stvar ne bo tako mirno iztekla.

Ugotavljamo:

1. Vse štiri gospode, ki uživajo v Kropi največje zaupanje, so ponoči odvedli brez vsake preiskave v zapor, ne da bi se prepričali o istinitosti ovadbe.

2. To se je zgodilo pod vlado liberalno socialistične stranke.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obrestuje po 3% brez kakega odbitka.

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Gle! Inserir!

Listek

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

(Dalje.)

In kakor povzivajoč ogenj je gorelo v njem hrepenenje, delati za Štajer, pridigovati v Štajru, nanovo izzivati Hendelina in ga premagati, iztrgati mu iz krempljev Štajer... In sedaj... vsi načrti njegove goreče, apostolske duše so šli po vodi; njegovo telo, ki ga je popolnoma podvržal svojemu velikemu, proti nebesom kipečemu duhu, je brez moči v ječi, in njegovemu duhu so zlomljena krila. Hudič se mu roga, niti prsta ne more geniti za Štajer, medtem ko njegov nasprotnik dovršuje svoje peklensko delo... Čez nekaj dni ga popeljejo v Pasavo... tam bo on, ki se je v Štajru boril za Boga, strohnel v ječi, Hendel pa, ki je v zvezi s krivoverskim hudičem, bo sedel na prestolu in bo rekel: »Kje je njih Bog, li ne sliši, li ne čuti? ali pa se je poluterani z vsemi svetniki vred?«

V takih mukah se bori duša nesrečnega meniha dolge, samotne ure, ki mu liki svinec tlačijo srce; obupal bi bil, da ni prišel s kelihom k njemu angel z Oljske gore, da ga pokrepča. Ta mili, pravi angel ima obraz device, ki se je z njim borila za sveto Cerkev, ki je z njim trpela muke, device, ki je, o tem je overjen, ona svetnica, katero je prorokoval umirajoči opat; »svetnico« jo je imenoval v zadnjem izdihu... Ona bo zmagala... rešila bo Štajer... Ako tudi ti strohneš v ječi, ona bo še enkrat dvignila sveto zastavo, s katero je razdrobila krivovercev meč, in z njeno zastavo bo zmagala...

Leseni ropotci so ropotali v cerkvi in naznanjali konec procesije Velikega petka; tedaj je zaprl Albert svoj od vlažnega zraka plesnivi brevir ter ga je položil na prostor

pod polomljenim Kristom. Nato ga je vzel s stene, položil ga je na tla, je pokleknil in ga je počastil, poljubil njegove rjaste ude in ga je rosal s solzami. Ne nikdar mu ves čas njegovega jetništva ni bilo tako hudo, da je preganjan iz svetišča, odločen od svojih bratov kakor danes na Veliki petek, ko Cerkev kot žalujoča nevesta slavi svojega Jezusa z najgenelivnejšimi pesmimi, z najplemenitejšimi obredi, z najčudovitejšimi tožbami; danes, ko vse ljudstvo hiti v cerkev, in nihče ne ostane doma, tudi najmlajši kristjan ne, ker je sveta nevesta tako čudovita videti v svoji žalujoči lepoti — samo on je preganjan izpred njenega obličja — samo on.

Pretresljivo so v cerkvi zadnikrat zaropotali ropotci, sveti obredi so bili končani. Mlajši bratje so umili oltarje z vinom in vodo. Pred petimi leti je on v Zambahu isto vršil, pred enim letom pa je pri pasijonu pel Krista... To so bili lepi časi...

Vstane, oči so mu vse vroče od prelitih solz, po kamenitih stopnjicah gre k oknu, ki je bilo podobno veliki strelni lini in je bilo vse sijasto in smolnasto črno od dima, ki ga je veter od samostanskih dimnikov sem valil.

V kamenitem, od gobe porastlem okvirju sta tičali dve kakor roka debeli železni palici in sta tvorili križ, da je bilo skozi odprtino pod križevno ramo in nad njo mogoče pomoliti samo roko.

Menih je naslonil svoje čelo na mrzli železni križ in je z očmi, ki so ga pekle in bolele, zrl na pomladansko pokrajino. Spodaj so žumele jelke ob potu, in travniki so bili posejani z modrimi in zelenimi cveti. Ob cesti, ki je vodila k samostanu in je bila nanovo posuta, je stal križ, ves obložen s svežimi vencami; po poti je prišel brat lajik, napol nori Gregor, meniška kuta mu je vihrala v jutranjem zraku, ukresal je ogenj iz dveh kremenov in je pred križem prižgal lučko... Najrevnejši brat lajik, ki niti ni popolnoma pri pameti, gre lahko h križu, lahko nekaj stori iz ljubezni do Križanega, mu prižiga luč in se veseli v svoji preprosti duši; samo Albert je preganjan in osamel; kar sme ubogi teptek, on ne sme.

Moški in ženske romajo po poti samotnata, rožni venci se jim bleste v rokah, pobožne molitve odmevajo; ti prihajajo, drugi odhajajo od božjega groba; vsi lahko na dan trpljenja in smrti Gospodove obiščejo božji grob, samo on tega ne sme...

Truden korak se plazi zunaj po trhljnih stopnjicah. Ujeti menih se vzbudi iz svojih žalostnih misli. Kaj je? Kdo je?

Zaskripala so železna vrata v zarjavelih tečajih in so se odprla. Vstopil je stari pater Ertelij, ki je imel v rokah cinasto skledo liki mahovo gnezdo; stari, gubati obraz se je prijazno smehljajal jetniku, ko ga je pozdravil: »Zdravstvij brat!»

»Bodi zdrav,« se je zahvalil Albert in mu je pomolil nasproti svojo suho desnico. »Mislil sem, da pride kak Malhus, da mi odseka glavo.«

»Kaj govoriš, brat,« ga je tolažil stary in je postavil skledo z gnezdom na črvojedno mizo. »Glej, kaj ti prinašam. Tukaj imaš nekaj za prigrizek, pozneje dobiš še vina, da se nekoliko okrepaš.«

»Nočem vina, pijem kelih, napolnjen z žolčem in jesihom da postanem podobnejši svojemu Zveličarju,« je rekel Albert.

»Nočeš vina,« je majal z glavo stari pater. »No, nekaj drugega boš pa vendarle vzel. No, poglej, par jajec je tu, ki sem jih že jutraj blagoslovil, čeprav bi bil čas zato šele jutri na veliko soboto.« Pomaknil je gnezdo bliže k redovnemu bratu. »Niti ne pogledaš ne! Veš li, kdo ti pošilja te piruhe? — Štefana. Sama jih je obročila in poslikala.«

Sedaj se je Albert nekoliko okrenil proti staremu patru, svoje globoke, udrete oči upre v mahovo gnezdo, v katerem so bili lepo okriti štiri piruhi.

»Štefana — ima li čas za take stvari?« je vprašal in je vzel en piruh v roke. Droban, dolgorepat, maslenorumen ptiček je sedel na nezahodki in je pel. »To je slikarja!« se je sekako prezirljivo smejal, vendar pa ga veselili, da se ga pobožna, nežna deklica spominja v njegovi stiski.

»Zakaj se ji posmehuješ?« užaljeno vpraša stari mož.

»Saj se ji ne posmehujem,« je resno odgovoril Albert »pa to so igrače, ki niso zanjo.«

Stari je rekel: »Vedno in vaelej pa tudi ne more biti zamaknjena, brat, četudi je napol angel. Li ne veš, da se je apostol Janez igral z jerebico, kadar se je utrudil v premišljevanju božjih skrivnosti?«

»To je izmišljena bajka,« je zavrnil Albert starega meniha, nato se je malo nasmehljajal, pa je takoj zopet postal resen in je s svojimi udrtimi, žgocimi očmi motril starcevo obraz. »Si mi li prinesel samo piruhe pa ničesar nimaš za mojo ubogo dušo?«

»O, pač, moj ljubi brat, je sočutno odgovoril Ertelij, »če hočeš opraviti sveto izpoved, sem pripravljen.« Vzel je stolo iz meniške kute, sedel je na edini stol, ki je bil v ječi, in je zakril svoj obraz s tresočo se, staro roko, Albert pa je pokleknil predenj, izpovedal se je svojih grehov... Netopiriji so praskali in kričali v tramovju, železne verige so se svetile nad posteljo, mrtvaška glasa se je režala iz stenke votline. Molče je Albert sklonil svojo glavo, ki se je že dolgo niso dotekle škarje in je bila vsled tega mesto z meniško tonzuro pokrita z gostimi, črnimi lasmi, in se je upognil pred blagoslavljajočo in odpuščajočo roko starčeva.

Albert je vstal in je rekel: »Menda me kmalu odpeljejo pred pasavsko sodišče, gospod Ertelij. Preden me odpeljejo, prosim za cel redovni plašč. Moj je ves raztrgan, ker tu vse segnije vsled gobe v zidu. Ne bom se zagovarjal pred pasavskim sodiščem, povedal bom zgolj dejstva; naj storiš z menoj, kar bo hočejo, meni je vseeno. Naj Hendel vse cerkve oskruni s krivoversko službo božjo, naj zapre vse katoliške šole, naj obesi še več katoliških mož, kakor jih je že, naj da v zlato vlti svojo podobno, naj jo izpostavi na javnem trgu, da jo molijo ljudje, njegov čas gre h koncu! Naj me pusti strohneti v ječi, ali pa umreti na vrvi, kakor je umrl Zeler — konec je, Cerkev bo zmagała — po oni svetnici, po Štefani, o tem sem prepričan.«

»Zmagala bo, brat,« Ertelij je položil svojo roko na ramo Albertu, ki se je od vzneirjenja ves tresel. »Pride boljši čas, moje upanje je Štefana, pa še nekdo drugi...«

»Glej, Albert!« je rekel stary in je mladega meniha nalahno za roko obrnil proti oknu. »tam zunaj se dviga dim, tam sedaj Henrik Hendel bje pasavsko roparsko tolpo, ki je hotela obiskati naše mesto. To je junak, plemenit in odkritosrčen; nič manj ne stavim vanj svoje upanje kakor v Štefano.«

Albert se je kratko in trdo nasmejal. »Junak, plemenit in odkritosrčen, to je veliko rečeno. Mislim, noge onih, ki bodo pokopali vaše lepe nade, stoje že zunaj pred vrati. Res, junak je, izkazal se je junaka, ko je napadel neoborožene romarje in je z mečem grozil enemu izmed njih, ki bi sedaj počival v grobu, če bi ne bilo Štefane; tudi takrat je bil junak, ko je pred sodiščem psoval Štefano. Saj se še spominjate?«

»Da, spominjam se,« je rekel Ertelij, »toda vem še kaj drugega: namreč, da je tvegal svoje življenje in oprostil Štefano sramotnega kola, da ni pustil bobnati, ko so obešali one štiri nesrečneže, da je pozneje kljub očetovi jezi vzel mrliče z odra, da ni hotel poslušati pridige tujega pridigarja, ko je ta psoval katoličane.«

»Veš li, zakaj je vse to storil? Ga li poznas?« je vprašal Albert s trdim glasom. »Ne pozabi, da je Hendel — Spomni se, kako lepo in pravično je začel njegov oče, da bi nas, ki smo se obotavljali in smo sumili, zazibal v brezskrbnost? — Henrik je sin Joahimov! — Z osata se ne trga grozdje, in fige ne s trnja.«

»Ga li res tako dobro poznas, da ga tako hudo sodiš? Ravnokar sem dolgo ž njim govoril v šrambi za paramente.«

Albert je vtaknil svoje vele roke v rokav svoje kute.

»Kaj je imel ondi opraviti?«

»Pri Štefani, ki tam dela, je naročil zase neko vezenje.«

»Tako, in ona da mu bo ustregla? To se pravi čas kratiti, drugega nič. Da bo krivo-

verec pasel nečimernost!« je osorno vzkliknil Albert.

»Brat, privoščiti ji lepi zaslužek, saj pri nas tako skoraj nič ne zasluži, pa je tako uboga. — To se ne pravi, kratiti čas, če obenem izkazuje dobrote tudi njegovi duši; toliko lepih reči mu je pravila, ti bi bil moral je videti, kako pazno je poslušal. Štefana bi morala postati pridigar.«

Albert je zmajal z glavo.

»Pojdj no! Ta se bo pa res dal podučiti!« je kratko opomnil.

»Dal se bo, dall« urno odgovori stari pater. »Njegovo srce je sprejemljivo za božje seme, vem zakaj. Tam nama je zgorej v sobi razodel: Ljubi katoliško deklico. Brat moj! Ako Hendelov sin vzame v zakon katoličanko — pobožno in čisto... kakor je naša Štefana, veruj mi, bo štital sovornike svoje soptoge, in konec bo preganjanja, naj stari Hendel hoče ali ne. Prav si rekel, brat, Hendelovi časi so minuli. Že sedaj so štajerci bož za mladega kakor za starega. Stari se bo moral umakniti mlademu.«

»Oprostite, gospod,« mirno in suhoparno zavrne Albert, »ne morem slediti vašemu razmišljevanju. Mislite li, da bo poštono katoliško deklo stopilo v zakon s krivovercem, ki sovraži njeno vero? Tak zakon bi bil gnusoba pred Bogom. Zares, to bi bila lepa katoličanka! Taka naj bi štajru prinesla rešenje, pojdite no!«

»Pretiravaš, saj ni vse tako!« živahno ugovarja Ertelij. Pri nas ni razglašen tridentinski zbor in imamo že dokaj mešanih zakonov. Sveta Monika je bila poročena s poganom, pa je Bog blagoslovil njun zakon ter jima je dal sina, ki je največji med cerkvenimi učeniki.«

Albert je rekel: »Ne vem zakaj vedno o Štefani govoriš, pa v taki zvezi... No, lepo se ti bo zahvalila.«

Tedaj je odgovoril stary: »Brat, povem ti, zakaj govorim o Štefani, med nama naj ne bo skrivnosti. Brat, jaz poznam ljubezen, ti je pa ne! O da, poznas božjo ljubezen, toda posvetna ljubezen ti je pa tuja. Vedi, tudi jaz sem nekaj bil mlad in neumen — dokler me ni božja milost poklicala v samostan. Vedi, in prav zato, ker sem hil nekaj sam zaljubljen, zato prav dobro poznam zaljubljenca. Brat — stary postane glas močan in ognjevit, in od posta obledeli obraz mu je zardel. — Ko sem ta dva otroka, lepa, kakor jih več nima svet, videl stati drug poleg drugega — ona je vedno v svoje delo povečala oči — on pa jo je dolgo, dolgo, dolgo gledal, sedaj kljubujoč, sedaj globoko, sedaj hrepeneč. — takrat sem se spomnil na svoja mlada leta — brat, jaz, stary kost sem takrat prav tako gledal svojo Elizabeto — Bog ji daj dobro! — in takoj sem vedel, katera papežnica leži Henriku v srcu — nobena druga kakor naša Štefana. O brat, saj ni slab človek, dober fant je, in koliko dobrega bi vse vzkliko iz tega srca, ako bi ga naša Štefka kot njegova ženica popolnoma imela v oblastil!«

Albert je stegnil svojo koščeno roko: »Jenjaj! Tako ne smeš govoriti o Štefani; Boga žališ, ako Štefano v eni sapi imenuješ z zemeljskim človekom — o krivovercu niti ne govorim — Štefana je Gospodova.«

»Ne želim Boga! Mi vsi smo božji, tudi zakonski ljudje!« je goreče vzkliknil stari menih. »Kar se pa tiče devišstva, se pa pri tako mladem dekletu ne more ničesar reči, toda vedi: Bog ni prepovedal ljubezni, ampak ustvaril jo je, v rajju pa je rekel: Rastite in množite se.« Adam in Eva pa sta bila oba božja, kakor v rodovniku Jezusovega sveti Duha naravnost pove.

»In nato je prišla Marija, kliče Albert, in je bila tudi božja in še bolj je bila in je ostala devica... kar je največje na svetu. Pater, jo li tako slabo poznate?«

»Dobro jo poznami!« je rekel stary, ki so se mu oči bliskale v mladostnem ognju. »Brat ti si se zalzel v svojem razmišljevanju! Da bi jo bil ti slišal zgorej v sobi, kako nežno kako prisrčno je govorila o maternih časti — fant je bil ves očaran in je debelo gledal — Albert, deklo, ki nima poklica za zakon, ne govori tako o skrivnosti in lepoti mater!«

»Ertelij,« veš li, kako v brevirju, 21. pro-

sinca, sveta devica Neža govori o svojem ljubem? Kaj govori trinajstletna deklica? Pravi, da si je izbrala onega čegar mati je devica, čegar Oče ne pozna žene. Nadalje pravi: Njemu ostanem zvesta, če njega ljubim, sem čista, če njega objamem, sem devica. — Li ni bila sveta Neža, ki je tako govorila, nedolžna deklica? Odkod je imela te besede? Sveti Duh jo je razsvetljal, da je mnogo umela, ne da bi bila izgubila svojo nedolžnost. Prav tako je s Stefanom. Ti, ubožec, pa misliš, da ima poklic za mater, ker tako čudovito govori o materinskem poklicu. Sveti Duh jo navdihuje. Stregla je materi, ko so za njo prihajali na svet bratci in sestrice, in ni zapirala oči. Toda kljub temu so njene oči še vedno angelske, in njeno srce je čisto kakor lilija na polju. — in devica je in devica bo ostala.

Ertelij je gledal skozi okno v pomladno pokrajino in je rekel: »Bog bo pokazal, kdo ima prav, ti ali jaz.«

»Veruj mi, Bog je že pokazal!« je rekel Albert ne več trdo in prepirljivo, ampak mirno in prepričevalno: »Tudi jaz spočetka nisem bil na jasnem glede Stefane, in sem ji večkrat rekel, da jo morda vendarle kliče Bog v zakonski stan; pa vselej se je sicer spoštljivo, pa z vso odločnostjo uprla mojim besedam. Prišel je dan, ko je stala ob sramotnem stebru... Albertu se je tresel glas... misliš, da bi bila vse to prestala, če bi ne bila nevesta Kristusova? Misliš, da bi bila mogla pod vislicami kakor duhovnik tolažiti umirajoče, če bi ne bila devica, danes, jutri in na veke? Stefana je božja cvetka; kliča bo ob oltarju, ob oltarju bo ovenela. Njeno delo v Štairu še ni dovršeno. Mene ne bo več nazaj iz Pasave, Stefana pa bo rešila katoliški Stajer, premagala bo satanskega Hendelna in njegove pomagače, povišala bo Cerkev v Štairu. Danes je ona naša jutranja zarja, postane pa naše solnce na dan našega rešenja — postane, pomni Ertelij, v moči onega, o katerem pravi Neža, da ji je njegova kri pordečila lica, da ji je pritisnil na obraz krvav ženinov poljub. V devištvu je moč, močno kakor grom je devištvu, kakor pekel je gorečnost čistosti.«

»Brat moj!« je počasi rekel stari Ertelij: »Močna kakor smrt je ljubezen in kakor pekel je njena gorečnost, tako stoji zapisana v Visoki pesmi, ki tako lepo začne: »Vstala bom in bom šla po mestu; na cestah in ulicah bom iskala njega, ki ga ljubim moja duša. Iskala sem ga, pa ga nisem našla. Ste ga li videli, ki ga ljubim moja duša? ... To je lepa pesem.«

»Res,« pravi Albert z milim glasom, »to je lepa pesem.«

»Sedaj moram naprej moliti brevir« je rekel stari; »bodi zdrav, brat — danes pridem še enkrat... če ti je česa treba, povej bratu, ki ti prinese požirek.«

»Bodi zdrav! Bodi zdrav!« je odgovoril jetnik in je spoštljivo z glavo pozdravil starega izpovednika. (Dalje.)

Dopisi.

CRNI VRH NAD POLHOVIM GRADCEM.

Prosim blagovolite k našemu dopisu, objavljenemu iz šestih resolucij, sprejetih na drugi seji odbora, dne 3. oktobra t. l., dodati še sledečo resolucijo:

7. Zahtevamo, da se še v tem letu izvedejo volitve v konstituantno, da že vendar pridejo na krmilo države možje strokovnjaki, katere bomo izvolili mi sami, ne da bi nam bili že naprej določeni, kateri bodo tudi v resnici pripravljivi ščititi naše stanovske koristi ne samo v besedah, temveč tudi v dejanjih!

Beda med kmetiskim ljudstvom (predvsem med »bajtarji«) je od dne do dne hujša. Denarja že splošno primanjkuje med nižjimi sloji, ker so razne vojaške podpore izgubile. Navljanje cen za vsakdanja živila pa je vedno hujše. Obleke iz pravega sukna pa že poznamo ne več. Samo to vemo, da jo imajo v Ameriki zadosti in da je tako draga, če pride v naše kraje, da jo navaden kmet sploh kupiti ne more.

Vrhtege pa nas obtežujejo z vedno večjimi zemljiškimi in dohodninskimi davki. Vse

to tira danes srednjega in malega kmeta v pogubo iz katere se z vsemi svojimi fizičnimi in duševnimi močmi ne bo mogel več dvigniti, ako mu nujno ne pomorejo državotvorne oblasti z zaščitnimi zakoni in naredbami! Več kmetov.

ŠT. JERNEJ.

(Zastal dopis.)

Naša Kmetška Zveza močno v oči bode pristaše tukašnje Kmetške stranke, kar je posebno razvidno iz dopisov v »Kmetijskem Listu« z dne 18. novembra t. l. št. 10. Predvsem ti »dobri katoliški možje« — sami trdijo, da so katoliški. Varni možje — kažejo, svedeča napačno, na slabo občinsko gospodarstvo in pravijo, »da imajo dovolj dobrih in poštenih mož-kmetov, kateri znajo dobro gospodariti in so dovolj razumni in bi bili veliko bolj sposobni voditi občinsko gospodarstvo.« Naj pa nam bo dovoljeno našteti nekaj voditeljev šentjernejskih samostojnih kmetov: trgovec Vale, trgovec Volovec, trgovec Schmit, gostilničar Recelj — in drugi trgovci in gostilničarji — torej vsi sami izvrstni kmetje, ki imajo tudi srce za kmeta, ki kmetu pomagajo, ki kmeta zagovarjajo! Toda naši kmetje se ne bodo dali prevarati od lepih besed, katere imate zanje. Le pogledite vi kmetjski voditelji svoje obnašanje ob času, ko se je začela v vrstah pristašev Kmetške Zveze razvijati misel o konzumu, ki je prvi pogoj za kmetovo samostojnost. Ali še veste, kako ste takrat divljali proti konzumu? Kako ste se bahali s tisočaki, ki ste jih bili pripravljeni žrtvovati, da bi zatrli tisto, po čemer naj bi kmet postal samostojen? Baje je potem eden njih žalostno tožil: »Sedaj nam bodo pa kmetje cene delali!« In ti naj delajo za kmeta!

KOČEVSKI OKRAJ.

(Zastalo.)

Pred kratkim je postalo poverjeništvu za kmetijstvo v kočevski okraj veččaka za zgradbo hudournikov. Nadkomisar pl. šuklje si je ogledal vse vodovje v ribniški, doljenjvaški in sodražki dolini in Loškem potoku. Poslanec škulj mu je tolmačil potrebe in želje ljudstva z ozirom na večkratne preplave. Nujno potrebna je regulacija Bistrice od Sodražice do Mozeljna, če se hoče kaj tranegega doseči. Regulacija Sajevca bo velike koristi z ozirom na sajevške travnike. Popraviti bo treba tantero, ki je kot vsi priznavamo, velike koristi za celo dolino. Pregledalo se je vse potrebno, napravil se bo načrt in proračun, da se dobi izdatne podpore, ker podjetje bo šlo na tisočake. Najnujnejša je pomoč v Osilnici, kjer Čabranke izpodjeda in odnaša najboljšo zemljo. To v vednost celemu okraju kot tudi na tozadevni dopis iz Sodražice.

IZ SOSTREGA.

(Zastalo.)

Za dan 5. nov. je bil pri nas napovedan shod samostojne kmečke stranke. Radovedni smo čakali kaj bo, toda bilo ni nič. Prišel je iz Zg. Kašlja Franc Grad (Pežjak) in Ivan Jamšek. Toda zastoj, zborovalcev ni hotelo biti. Z obupanimi obrazi sta odšla apostola od nehvaležnih ovčic. Svetujemo obema, da naj si v prihodnje prihranita pot in trud do nas in naj si prizadevata doma zakrpati ubit lonec. Le najprvo naj si v svoji občini nabereta dosti udov, potem naj se trudita pri nas in drugje. Kakor se čuje od sosedov Poljcev, tudi v Polju ni tako, kakor si želita, ker ju nobeden pameten več ne posluša.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in žilci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 24 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 12 kron. Prava želodec okrepjujoča švedska tinktura 1 steklenica 10 K. Omot in poština posebej a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 16, Hrvatska.

Odvetnik
dr. IVO ČEŠNIK

naznanja, da je otvoril

svoje pisarno

v Kandiji-Novem mestu

(v dr. Buhovi villi),

Čebele in vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska c. 90. Sp. Šiška.

Sprejemem dva učenca in pomočnika za čevljarsko obrt. — Ivan KNAPIČ čevljarski mojster, Tacen.

Vzorce

manufakturnega blaga razpošilja vsakemu, kateri iste takoj po izbori vrne. — Prva gorenjska razpošiljalna Ivan Savnik Kranj.

Vžigalniki

na bencin vsake vrste so dobijo v vsaki množini najceneje pri IVAN SAVNIK, Kranj.

Priporočamo edino tovarniško zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt ter njih posameznih delov. Istotam se dobijo potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter galanterijsko in manufakturno blago. Blago za obleke. 3896

Jos. Petelinc, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7, za vodo desno.

Bukov, hrastov, smrekov les

posekan v gozdih, postavljen v tovarno ali tudi cele gozdne parcele v kamniškem okraju

kupuje

tovarna lesnih izdelkov in upognjenega pohištva L. Bahovec nasl. Duplica p. Kamniku. Vabijo se lastniki lesa zlasti v okolici tovarne, da stavijo svoje ponudbe. Les se strogo realno obračuni in takoj plača.

Mlinska sita (pajtlje)

za moko vseh vrst se dobe v trgovini A. ČADEŽ, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 35 nasproti Tišlerjeve gostilne. 5433

Sprejme se

10 tesačev, 20 drvarjev za cepljenje bukovih drv, 1 kolarja in 5 oglarjev. — Ivo Čater, eksport 1913, Spod. Hladnja, Celje.

VOLNO

v-ako množino, se dobro proda pri Fran Pogačniku v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 86.

Nudim, dokler traja zaloga, cementno

strešno opeko

(zarezno in okroglo), plošče za tlak, ovi in razne druge cementne izdelke. A Tršani, Kranj. Prodaja tudi cement iz Splita.

Močete obdržati svojo lepoto? Močete imeti kakor baržan mehko kožo? Močete se rešiti pedikul, mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovan! bodete! Zavidani! 1 lonček 6— K. No. III. močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfinejše liliijnomično milo 12 K.

Močete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhai, pre-

rano osivenje. Zabrani plešo! 1 lonček 8 K. No. III 9 K. K temu močno terovo milo za umivanja glave 7 K. Sampon 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v in 2 K 50 vin.

Močete Vas kurja očesa? Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih očes več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala skatljica 3 K 50 v, velika skatljica 5 K 50 v.

Želite se kaj? Feller eve Elza umivalne pastile (Kolonjska voda) 1 skatljica 5— K. Fellerjev uspalni prašek proti potanju 1 skatljica 5 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavo- in zobobol 1 skatljica 3 K 50 v. Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 24 K. Najboljši parfüm s najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger, bel, roza in rumen. 1 vel. skatljica 11 K. Močna Francovka v steklenicah po 6 h in 16 K. Ovoj in poštnina posebnaj a najceneje. — uagn V. Feller, lekarnar, Stusica Donja, Elzatr št. 16, Hrvatska.

Žimo in ščetline

kupim po najvišji ceni. Anton Šimaneč, Ljubljana, Karlovska cesta št. 8.

Kupim vsako množino **brezovih metel**

IVAN N. ADAMIČ, Ljubljana:

Tvrška KMET & komp. Ljubljana, Marije Terzije cesta štev. 8. kupuje suhe

GOBE in FIŽOL

V zalogi ima tudi letošnje lepo, zdravo, črno

BRINJE.

Mlinarsko sito, (pajtel)

pravo svilnato, oferira veletrgovina Edvard Suppanz, Pristova, štajersko.

Lepo letošnje **brinje**

črno, popolnoma dozorelo, se dobi v vsaki množini pri tvrški Mihael Omahen, Višnjagora.

Istotam se kupi **ovčja volna**

po najvišji dnevni ceni.

Volno

kupuje Ljublj. komerc. družba Ljubljana, Bleiweisova cesta št. 18.

Cementna strešna opeka

najbolj trpežne vrste se dobi pri tvrški

Ioan Jelačin, Ljubljana Emonska cesta 2. 4792

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem

OTVORIL TRGOVINO

a špecerijakim in mešanim blagom v o-stah st. 79, preje trgov. na Cvek in se cenenu občinstvu priporočam za obilen obisk F. J. Peses.

Cene nizke!

Postrežba točna!

Lepo **brinje** se dobi ceno v novo poljubni množini pri Fran Pogačniku, Ljubljana, Dunajska cesta štev. 36. 5465

Sprejemem krepkega

vajenca za sodarsko obrt.

Hrana in stanovanje prosto. Franjo Repič, sodarski mojster, Ljubljana, Kolezijska u. 18 Trnovo

„Gospodarska zveza“ v Ljubljani

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih

poljedelskih strojev

po najnižjih cenah, kakor: reporešnje, droblin, mlinov, plugov, slamoreznic, mlatičnic, gepelnov, stiskalnic za grozdje, čistilnic (paitenov), trijerjev, brzoparilnikov, gnojnih sesalk i. t. d. Za jesensko gnojenje ima na razpolago kostno moko.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

V LJUBLJANI, Dunajska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenska zavarovanja.

Sprejema: V življenskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg, 33.

Ceniki in poljanila z obrat. polito brezplačno.

Zanesljivi posredovalci se vedno sprejmejo.

Preporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!

SUKNO

in kamgarn za moške obleke, volno, parhant in modrovino za ženske obleke, šifon, belo in pisano platno za perilo in razno manufakturno blago, kakor tudi razne robce, srajce, odeje prodaja doma in razpošilja po celi Jugoslaviji zaradi velikega nakupa v i. nozemstvu po čudovito nizkih cenah ve. letrgovina in razpo.

nijalna R. Stermecki, Celje št. 303, Slovenija. Kar ni odrezano se zamenja ali vrne denar. Naročite takoj ilustrovan cenik.

Med in vosek

kupuje v vsaki množini družba „Sad“ preje Primož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

FRAN SCHÖNLIEB,

tovarna orožja,

Borovlje, Koroško

se priporoča za dobavo dobrih lovskih pušk in streljiva po zmernih cenah. Cenik zastoj.

Kdor želi kaj kupiti ali hoče kaj prodati, naj se obrne na

Kmetijsko zadrugo v Kranju
Kmetijska zadruga, Kranj

kupuje po najvišjih dnevnih cenah krompir, fižol in druge deželne pridelke in prodaja po najnižjih cenah razne gospodarske potrebščine. — Kmetje! Prodajajte svoje pridelke in kupujte svoje potrebščine pri svojem lastnem zavodu.

Spalne in jedilne sobe

kubinske oprave, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne omare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata Brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kol.zej. Vabimo na ogled!

Durolit smole prosti specialni
 asfaltni strešni papir
dobavlja

„Asphalton“ akocijska družba za asfalt in kemično tehnično industrijo
 Dunaj IX. Liechtensteinstrasse 20.
 Tovarni: Dunaj-Brno. 5327

Lepo črno letošnje

brinje

oddaja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2.

Primešaj „Mastin“ krmi.

Zato se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila. Da to krmno živina, perutnina dobro prebavi in popolnoma izkoristi, naj se primeša 3 krat na teden krmi, ena pest polna „Mastin“ to je dr. pl. Trnkóczy-a redilni prašek. „Mastin“ Paket velja 3 K, 5 paketov K 20-50 poštnine prosto. 5 paketov zadostuje za 3 mesece za enega vola, kravo ali prašiča, da se zredu. Dobiva se pri vsakem trgovcu.

Glavna zaloga: **lekarna Trnkóczy**
 zraven rotovža v Ljubljani.

Mastin je bil odlikovan z najvišjimi kolajnami na razstavah: na Dunaju, v Parizu, Londonu in Rimu.

Na tisoče kmetovalcev hvali in rabi „Mastin“.

Pšenični otrobi

se prodajajo po ugodni ceni v vrečah po 50 kg v divši predilnici, Kolodvorska ulica, skladišče št. 1 in sicer samo dopoldne. Ravnotnu se sprejema od trgovcev in obrtnikov bago vsake vrste v kmetijsko prodajo. Dragotin Seliškar, trgovina z deželnimi pridelki in mlevskimi izdelki in komisjska trgovina v Ljubljani.

Vse vrste deželnih pridelkov kupuje trgovina s s. menul

SEVER & KOMP.
 Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Prosimo ponudbe s navedbo množine in ceno. 4732

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moje najboljše preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6.—, za podgane in miš K 6.—; za ščurke K 7.—; posebno močna tinktura za stenice K 6.—; uničevalec moljev K 5.—; prašek proti mrčesom K 4.— in 8.—; mazilo proti ušem pri ljudeh K 3.—; mazilo za uši pri živini K 3.—; prašek za uši v obleki in perilu K 3.—; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenjavi (uničevalec rastlin) K 3.—; prašek proti mravljam K 3.—.

Posilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 1, Petrinjska ulica 3.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.

Naznanilo!**Tvrdka R. Miklauc se je preselila**

iz dosedanjšega trgovskega lokala v lastne prostore **Pred škofijo št. 3** Lingerjeva-Medarska ulica tik škofijske palače, kjer se nahaja trgovina **»Pri škofu«**. — Podpisani se zahvaljuje za izkazano zaupanje ter se priporoča za mnogobrojni obisk z zagotovilom najboljše postrežbe.

Spoštovanjem

R. Miklauc.